Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети ва Министрлар Советининг органи

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАНГАН. ◆ 4 апрель 1970 йил, шанба ◆ № 79 (14.545). ◆ Баҳоси 2 тийин.

ҚАРДОШЛАРЧА ҚУТЛОВ

Л. И. Брежнев, Н. В. Подгорний ва А. Н. Косигин ўртоқлар 3 апрелда Венгрия Социалистик ишчи партияси Марказий Комитетининг Биринчи секретари ўртоқ Янош Кадарга, Венгрия Халқ Республикаси Президиумининг Раиси ўртоқ Пал Лошонцига ва Венгрия революцион ишчи-деҳқон ҳукуматининг Раиси ўртоқ Ене Фокке табрик телеграммаси йўлладилар. Улар бу табрик телеграммасида Венгрия Халқ Республикасининг миллий байрами—Венгрия фашистлар асоратидан озод қилинган куннинг 25 йиллиги муносабати билан КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми, СССР Министрлар Совети номидан, бутун совет халқи номидан Венгрия Социалистик ишчи партияси Марказий Комитетига, Венгрия Халқ Республикаси Президиумига, Венгрия революцион ишчи — деҳқон ҳукуматига, бутун қардош венгер халқига энг самимий қутловлари ва энг яхши истакларини изҳор қиладилар.

Телеграммада бундай дейилади: Гитлеризм тор-мор қилиниши натижасида мамлакатнинг хортист — фашист диктатурасидан озод қилинганлиги Венгрия тарихида жуда катта воқеа бўлди. Венгер халқи миллий ва социал зулм кишанларини парчалаб ташлаб, янги ҳаёт қуриш йўлига, социалистик тараққиёт йўлига ўтди.

Венгрия меҳнаткашлари чорак аср мобайнида ўзининг жанговар авангарди — Коммунистлар партияси раҳбарлигида, бошқа социалистик мамлакатлар халқлари билан маҳкам ҳамкорликда, сиёсий, иқтисодий ва маданий ҳаётнинг ҳамма соҳаларида буюк муваффақиятларга эришдилар. Венгер халқи социализмнинг мустаҳкам пойдеворини қуриб, эндиликда социалистик қурилишни муваффақиятли суратда давом эттирмоқда.

Ўтган йигирма беш йил, деб таъкидланади табрикномада, мамлакатларимизнинг халқлари ўртасида марксизм-ленинизм ва социалистик интернационализмнинг мустаҳкам негизида қардошларча дўстлик ҳамда ҳамкорлик муносабатларини ривожлантириш ва мустаҳкамлаш йиллари бўлди. СССР билан Венгрия Халқ Республикаси ўртасида дўстлик, ҳамкорлик ва ўзаро ёрдам тўғрисидаги шартномада қайд қилинган совет—венгер муносабатлари ҳозирги пайтда тенг ҳуқуқли муносабатлар, тўла ҳамжиҳатлик ва беғараз ўзаро ёрдамнинг ёрқин намунасидир. Совет Иттифоқи Коммунистик партияси, Совет ҳукумати, бутун совет халқи улуғ Ленин васиятларига амал қилиб, халқларимизнинг қардошларча дўстлиги ва бирлигини янада мустаҳкамлаш учун бундан буён ҳам зарур чораларнинг ҳаммасини кўраверадилар. (ТАСС).

СОВЕТ ПАРТИЯ-ҲУКУМАТ ДЕЛЕГАЦИЯСИ БУДАПЕШТДА

БУДАПЕШТ, 2 апрель. ТАСС махсус мухбирлари Г. Шишкин ва А. Семёнов хабар берадилар:

Венгрия Социалистик Ишчи партияси Марказий Комитети, Венгрия Халқ Республикаси Президиуми ва Венгрия революцион Ишчи-деҳқон хукуматининг таклифига биноан КПСС Марказий Комитети Бош секретари Л. И.Брежнев бошчилигидаги Совет партия-ҳукумат делегацияси Венгрия озод қилинганлигининг 25 йиллиги байрамида қатнашмоқ учун бугун Будапештга келди.

Совет Иттифоқи ва Венгрия Халқ республикасининг Давлат байроқлари билан безатилган пойтахтнинг Ғарбий вокзалида делегацияни Венгрия Социалистик Ишчи партияси Марказий Комитетининг Биринчи секретари Янош Кадар, Венгрия Халқ Республикаси Президиумининг Раиси Пал Лошонци, мудофаа министри генерал-полковник Лайош Цинеге ва ташқи ишлар министри Янош Петер кутиб олишди.

ГДРДАН КЕЛГАН МЕҲМОНЛАР

КПСС Марказий Комитетининг таклифига биноан СССРга келган Германия Бирлашган социалистик партияси партия ходимларининг делегацияси Ўзбекистонда меҳмон бўлиб турибди. Германия Бирлашган социалистик партияси Марказий Комитетининг бўлим мудири К. Зоргенихт делегацияга бошчилик қилмоқда.

Германия Демократик Республикасидан келган меҳмонлар республика ҳаёти билан, унинг партия ташкилотларининг иш тажрибаси билан танишмоқдалар. Улар Тошкентдан ташқари Бухоро ва Самарқандга ҳам борадилар.

3 апрелда Германия Бирлашган социалистик партиясининг делегацияси Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетида қабул қилинди. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг иккинчи секретари В. Г. Ломоносов дўстона суҳбат вақтида меҳмонларга республика партия ташкилотининг фаолияти тўғрисида гапириб берди. (ЎзТАГ).

Фарғона районидаги Димитров номли колхоз пахтакорлари чигит экишни бошлаб юбордилар. Су ратда: уруғни экишга тайёрлаб бераётган колхозчилардан Ортиқ Қўшматов ва Мамасоли Абдуллаевларни кўриб турибсиз. Н. Раҳмонов фотоси.

ЧИГИТ ЭКИШ ҚИЗҒИН

Республикамизда юбилей йили баҳори эрта ва илиқ келди. Бундан фойдаланган пахтакорларимиз чигит экишни бошлаб юбордилар. Бу ҳақда редакцияга жойлардан кўплаб хушхабарлар келаётир. Шулардан айримларини ҳурматли газетхонларга ҳавола қиламиз.

БОЁВУТЛИКЛАР ҒАЙРАТИ

БОЁВУТ, (телефон орқали олинди). Район колхозлари ва совхозларида чигит экиш ташкилий жиҳатдан уюшқоқлик билан бошлаб юборилди. Кечаги кунгача 1500 гектар майдонга барака уруғи қадалди. Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Турсунбой Латипов раислик қилаётган «Коммунизм» колхози механизаторлари экишни районда биринчи бўлиб бошладилар ва бир кунда 133 гектар майдонга чигит ташладилар, иш бошланган кундан буён эса 908 гектар ерга чигит экилди.

Хўжаликда 32 экипаж ишлаяпти. Ҳар бир экипаж билан бир кунда 7—8 гектар ерга чигит экиляпти. Колхоз правлениеси ва партия ташкилоти дастлабки кундан бошлабоқ гектарнинг тўла. кўчат сонининг бут бўлишини таъминлашга қаратилган тадбирларни амалга оширяпти.

МЎЛ ҲОСИЛНИ КЎЗЛАБ

Ленин районидаги «Коммунизм» колхози аъзолари областда биринчи бўлиб чигит экишни бошлаб бердилар. Маткарим Қосимов бошлиқ бригада тоғ бағри зонасидан янги ер ўзлаштирган эди. Биринчи чигит шу ерга ташланди. Моҳир универсалчи Шокир Ҳошимов биринчи кунеёқ чигит экиш графигини 125 процент қилиб бажарди.

Бу йил чигитни ўтган йилдагидан қарийб бир ой олдин бошладик,— дейди Маматкарим ака,— еримизни экишга барвақт тайёрлаганмиз, вақтида ўғитлаб, бороналаганмиз.

УНИВЕРСАЛЛАР ИШГА ТУШДИ

АНДИЖОН, («Совет Ўзбекистони» мухбири). «Коммуна» колхози Андижон районидаги йирик ва юқори ҳосилли хўжаликлардан бири. Колхоз деҳқонлари чигитни барвақт экиб, пахтадан муттасил юқори ҳосил олаётирлар. Кеча колхозда чигит экиш бошланди. Абдуманноп Қўшматов, Абдувоҳид Эргашев бошлиқ бригадаларда яхши тайёрланган ерларга чигит ташланди. Механизатор Мухторжон Қосимов бир кунда 7 гектар майдонга барака уруғи қадаб, универсалчилар отрядига карвонбошилик қиляпти.

СОВЕТ ФАНИНИНГ ЗАФАРЛИ ЙЎЛИ

СССР ФАНЛАР АКАДЕМИЯСИНИНГ УМУМИЙ МАЖЛИСИ

2 апрелда ССР Иттифоқи Большой театрида СССР Фанлар академияси умумий мажлисининг В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллигига бағишланган юбилей сессияси очилди. Сессияда таниқли совет олимлари, пойтахт жамоатчилигининг вакиллари ва чет эллик меҳмонлар қатнашмоқдалар.

А. П. Кириленко, К. Т. Мазуров, Н. В Подгорний, П. Н. Демичев, Д. Ф. Устинов ўртоқлар президиумга чиққанларида йиғилганлар уларни самимий кутиб олди.

Ўртоқ Н. В. Подгорний сессияда нутқ сўзлади ва СССР Фанлар академиясига Ленин орденини топширди. СССР Фанлар академияси совет фани ва маданиятини ривожлантиришдаги, мамлакатнинг иқтисодий ва мудофаа қувватини мустаҳкамлашдаги жуда катта хизматлари учун Ленин ордени билан мукофотланган эди.

Н. В. ПОДГОРНИЙ НУТҚИ

Азиз ўртоқлар!

Совет халқи, чет эллардаги дўстларимиз, бутун прогрессив инсоният Владимир Ильич Лениннинг туғилган куннинг 100 йиллигини тантанали суратда нишонлашга тайёрланаётган кунларда СССР Фанлар академияси умумий мажлисининг ана шу катта юбилейга бағишланган сессиясида академияга Ватаннинг олий мукофоти — Ленин ордени топширилаётганлиги жуда шонли воқеадир.

Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми ва Совет ҳукумати менга Фанлар академиясини, унинг шонли олимларини ўзларининг буюк хизматларига берилган юксак баҳо билан самимий муборакбод қилишни топширдилар.

Улуғ революционер, Коммунистик партия ва Совет давлатининг асосчиси, бутун жаҳон меҳнаткашларининг йўлбошчиси Ленин гениал мутафаккир ва олим эди. У фанни ривожлантиришга буюк ижодий ҳисса қўшди, илғор назарияни жаҳонни қайта қуриш соҳасидаги амалий вазифаларни ҳал этишга татбиқ этишнинг порлоқ намунасини кўрсатди.

Табиат ва жамият тараққиётининг қонуниятларини очиб берадиган ва бу қонуниятларни билишга имконият туғдирадиган назария — оламни ўрганишда инсоният қўлидаги энг муҳим қуролдир. Марксизм-ленинизм худди ана шундай назариядир. Марксизм-ленинизм революцион таълимот сифатида, планетамиздаги миллионларча кишилар социал практикасининг мустаҳкам негизи сифатида яшамоқда ва ривожланмоқда.

Бизнинг мамлакатимизда Ленин планларига мувофиқ социализм қурилди. Ленин ғоялари совет кишиларини ўз социалистик Ватани учун олиб борилган жангларда илҳомлантирди. Совет Иттифоқининг халқлари Ленин режаларига асосан эндиликда коммунистик жамият қуриш планини амалга оширмоқдалар. Ленинизм жаҳон социализм системасининг мустаҳкамланиб бораётганлигида, жаҳондаги коммунистик ҳаракат ва миллий озодлик ҳаракатининг муваффақиятларида ҳам реал мужассамлангандир.

Ленин янги ижтимоий тузум қуриш учун фаннинг биринчи даражали аҳамиятга эга эканлигини ҳаммадан кўра кўпроқ тушунди. Унинг асарларида фаннинг буюк ўзгартирувчилик роли ҳақидаги, социализм шароитида фаннинг ижтимоий аҳамияти тубдан ўзгаражаги ҳақидаги, фан, техника тараққиёти ва маданият коммунизм билан чамбарчас боғланганлиги тўғрисидаги масала чуқур ишлаб чиқилган.

Ленин мамлакатимизда социалистик революциянинг туб проблемаларини ҳал этган пайтда доим назариясига мурожаат қилди, назарияни ривожлантириш зарур эканлигини таъкидлади. Илмий ижодиёт тарихда биринчи марта Ленин раҳбарлигида бутун давлат миқёсида социализм қурувчи меҳнаткашлар оммасининг манфаатларига хизмат қилдирилди.

Маълумки, Ленин совет фанининг асосий штаби, унинг етакчи кучи бўлган Фанлар академиясини ривожлантириш ва мустаҳкамлашга алоҳида эътибор берди. СССР Фанлар академиясининг кўп қиррали, ғоят самарали бутун фаолияти В. И. Лениннинг номи билан, унинг таълимоти билан ўзининг ҳаётини бағишлаган ишлар билан чамбарчас боғланган.

Лениннинг ташаббуси билан ва унинг раҳбарлигида бир қанча энг муҳим қарорлар, чунончи, фан-техника ишлари планини ишлаб чиқиш ҳақидаги, ГОЭЛРО плани ҳақидаги, Курск магнит аномалиясини текшириш тўғрисидаги, мавжуд илмий муассасаларга ёрдам бериш ва янги илмий муассасаларни вужудга келтириш тўғрисидаги, Фанлар академиясига қўшимча маблағ ажратиш ҳақидаги қарорлар ва бошқа кўп қарорлар қабул қилинди.

Гражданлар уруши ва интервенциянинг оғир шароитларига, урушдан кейинги вайронгарчилик ва очарчиликка қарамай, сиёсий, ҳарбий масалалар ва хўжалик масалалари билан ғоят банд бўлишига қарамай, Владимир Ильич ўзига хос самимийлик билан олимлар ва мутахассислар тўғрисида, уларга ҳар томонлама ёрдам ва мадад бериш ҳақида, уларнинг ижодий фаолияти учун зарур шарт-шароитларни вужудга келтириш тўғрисида ғамхўрлик қилди. Ватан фанининг ўз халқига ҳалол хизмат қилган И. П. Павлов, К. А. Тимирязев, И. В. Мичурин, К. Э. Циолковский, И. М. Губкин ва шулар сингари кўпгина йирик арбобларига Лениннинг юксак баҳо берганлиги ва шахсан эътибор қилганлиги ҳаммага маълум.

Улуғ Октябрь ғалабаси натижасида Россия зиёлилари орасидаги демократик традицияларни, тараққийпарвар олимларнинг халқ билан мустаҳкам алоқаларини ривожлантириш учун қулай замин яратилди. Олимларнинг ишчилар ва деҳқонлар билан ижодий ҳамкорлик қилиши учун, меҳнат билан билимнинг чинакам иттифоқи учун тамомила янги социал-иқтисодий негиз вужудга келди. Ленин, Коммунистик партия бизнинг мамлакатимизда фанга, маданият ва билимга янги, социалистик муносабатни шакллантирдилар, ижтимоий тараққиётнинг энг қудратли кучларидан бири бўлган ана шу соҳани ривожлантириш учун мустаҳкам пойдевор қурдилар. Бу соҳа шундай катта самаралар берди.

Биринчи беш йилликлар даврида, бутун мамлакат буюк социалистик қурилиш майдонига айланган бир вақтдаёқ эндигина шаклланa бошлаган, ҳали ёш совет илмий зиёлилари партиянинг мамлакатимизни юксак даражада ривожланган индустриал давлатга айлантириш, миллионларча меҳнаткашлар оммасини фан ва маданият хазиналаридан баҳраманд қилиш ишига ўз ҳиссаларини қўшиш тўғрисидаги даъватини қизғин маъқулладилар. Фанлар академиясининг олимлари индустрлаштириш, қишлоқ хўжалигини социалистик негизда қайта қуриш ва халқнинг маданий савиясини юксалтириш учун курашда актив қатнаша бошладилар. Фанлар академиясининг илмий муассасалари амалий жиҳатдан катта аҳамиятга эга бўлган тадқиқот ишларини кенг ривожлантириб юбордилар, халқ хўжалик планларини ишлаб чиқишда бевосита қатнашдилар.

Совет кишилари олимларимизнинг Улуғ Ватан уруши даҳшатли йилларида ватанпарварларча фидокорлик билан қилган меҳнатларини миннатдорчилик билан эсга оладилар. СССР Фанлар академияси, унинг илмий муассасалари Қуролли Кучларимизни мустаҳкамлаш учун, саноат ва қишлоқ хўжалигига керакли янги ресурсларни қидириб топиш, фашист босқинчиларини тезроқ тор-мор келтириш учун кўп иш қилдилар. Урушдан кейинги йилларда ҳам олимлар актив иштирок қилмаганларида халқ хўжалигида урушнинг оғир оқибатларини жуда қисқа муддатларда тугата олмаган бўлур эдик, ижтимоий ишлаб чиқаришни замонавий фан-техника даражасига кўтара олмаган бўлур эдик.

Социализм фанни ривожлантириш учун кенг имкониятлар очиб берди, бизнинг мамлакатимизда фанни умумдавлат ишига айлантирди, кишилик жамиятининг энг юксак инсоний идеалларига хизмат қилдира бошлади. Партия ва давлат Лениннинг васиятларига амал қилиб, илмий кадрлар тайёрлаш, уларни тарбиялаб ўстириш учун ва уларнинг самарали фаолияти учун энг қулай шарт-шароит яратиб бериш тўғрисида доим ғамхўрлик қилмоқдалар.

Совет ҳокимияти йилларида Фанлар академияси бир қанча лаборатория ва музейларни бирлаштирган олимлар уюшмасидан энг йирик илмий марказга айландики, бутун мамлакатда бу илмий марказнинг кўпгина тадқиқот институтлари бор. Ҳозирги вақтда Фанлар академиясининг составида яхши жиҳозланган икки юздан ортиқ институт ва илмий муассасалар ишлаб турибди. Фанлар академияси республикалардаги Фанлар академияларини вужудга келтириш ва мустаҳкамлашда катта ёрдам берди. Республикаларнинг фанлар академиялари фаннинг муҳим марказлари бўлиб қолди. Фанлар академиясининг Сибирь бўлими ҳам тузилди ва бу бўлим муваффақиятли суратда ривожланиб бормоқда. Кейинги йилларда Москва атрофида, Урал ва Узоқ Шарқда, Бошқирдистон, Бурятия ва Карелияда Фанлар академиясининг филиаллари ва янги илмий марказлари ташкил топди. Мамлакатнинг бошқа иқтисодий районларида ҳам илмий тадқиқот базалари кенгайиб бормоқда.

(Давоми учинчи бетда).

СССР ФАНЛАР АКАДЕМИЯСИ УМУМИЙ МАЖЛИСИНИНГ В. И. ЛЕНИН ТУҒИЛГАН КУННИНГ 100 ЙИЛЛИГИГА БАҒИШЛАНГАН СЕССИЯСИ ҚАТНАШЧИЛАРИНИНГ СОВЕТ ИТТИФОҚИДАГИ ОЛИМЛАРГА ВА ИЛМИЙ МУАССАСАЛАРНИНГ БАРЧА ХОДИМЛАРИГА МУРОЖААТИ

СССР Фанлар академияси умумий мажлисининг жаҳонда биринчи социалистик давлат ва Совет Иттифоқи Коммунистик партияси асосчиси, буюк олим, халқаро ишчилар синфи ва барча меҳнаткашларнинг йўлбошчиси Владимир Ильич Ленин туғилган куннинг 100 йиллигига бағишланган сессияси қатнашчилари ана шу шонли сана арафасида Советлар мамлакатидаги барча олимларга, фан соҳасида ишловчи барча ходимларга мурожаат қиладилар.

Азиз ўртоқлар, ҳамкасбларимиз ва сафдошларимиз! Биз шу кунларда мамлакатимиз, халқимизнинг Коммунистик партия — Улуғ Ленин партияси раҳбарлигида босиб ўтган шонли йўлига ифтихор билан назар солмоқдамиз. Ленин даҳоси билан чизиб берилган бу йўл бизда жаҳонда биринчи социалистик жамиятнинг қурилишига, мамлакатимиз ҳаётининг барча соҳаларида улуғвор революцион ўзгаришларга олиб келди.

Ўз халқи орасидан чиққан ва у билан чамбарчас боғланган совет олимлари халқимизнинг буюк тарихий зафарларидан фахрланмоқдалар ва Ватанимиз халқ хўжалигини ривожлантиришга, мудофаа қобилиятини мустаҳкамлашга, Ватанимиз маданиятини яшнатишга ўз ҳиссаларини қўшганликларини ҳис этиб астойдил мамнун бўлмоқдалар.

В. И. Ленин совет фанининг биринчи ва улуғ ташкилотчиси бўлганлигини ва бу фанни яратганлигини ҳаммамиз яхши биламиз. Инсон ақлзаковатининг қудратига ҳеч ким у ишонганидек ишонган эмас эди, В. И. Ленин фан ва маданият ютуқларини буюк бойлик деб, жаҳонни ўзгартириш ва мамлакатимизнинг порлоқ келажагини қуришга қодир бўлган куч, деб билган. Ёш Совет мамлакати учун оғир бўлган йилларда Ленин олимлар тўғрисида ғамхўрлик қилди, совет фанининг биринчи одимларини зўр эътибор билан кузатиб борди; Ленин фан-техника ишларига доир дастлабки планларнинг автори, тарихда биринчи техника тараққиёти илмий прогнозини вужудга келтириш ташаббускори бўлди. Ленин Совет ҳокимиятининг дастлабки йилларида социализм шароитида фаннинг буюк ижодий имкониятлари борлигига астойдил ишониб, шундай деб хитоб қилган эди: «Ҳеч қандай қора куч фан, пролетариат ва техника вакилларининг иттифоқига бардош беролмайди» (Асарлар, 40-том, 180-бет).

Турмуш, мамлакатимиздаги коммунистик қурилишнинг ҳамма тажрибалари Ленин ғояларининг тўғри эканлигини тасдиқлади. Совет фани ва техникаси тарихан қисқа вақт ичида олдинги марраларга чиқди, ажойиб ғалабаларни қўлга киритди. Совет физиклари, математиклари, химиклари, табиёт билимлари ва ижтимоий фанлар намояндаларининг эришган буюк муваффақиятлари бутун дунёни қойил қилди. Совет фанининг ютуқлари техника ва саноатнинг янгидан-янги тармоқларини вужудга келтиришга, қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини ривожлантиришга, мамлакатнинг бутун халқ хўжалигини муваффақиятли ривожлантиришга. медицина ва практиканинг бошқа соҳаларини тараққий эттиришга ёрдам берди. Совет фани жаҳондаги фан-техника тараққиётига жуда катта ҳисса қўшди: Совет Иттифоқи ядро энергиясидан тинчлик мақсадларида фойдаланиш йўлини биринчи марта очиб берди, инсоният тарихида космик даврни бошлаб берди, жаҳоншумул аҳамиятга эга бўлган бошқа кўпгина муваффақиятларни қўлга киритди. Жаҳондаги барча илмий ходимларнинг тўртдан бир қисмига эга бўлган мамлакатимизда фан тараққиёти мустаҳкам пойдеворга—социалистик тузумнинг энг буюк ғалабаларидан бири бўлган умумхалқ маорифига, олий мактабимизни кенг ривожлантиришга асосланади.

В. И. Ленин шу асрнинг бошларидаёқ фандаги революцион ўзгаришларнинг моҳияти ва хусусиятларини очиб берган эди, ҳозирги вақтда бутун жаҳонда ривожланиб кетган фан-техника революциясини олдиндан кўриб билган эди.

Ҳозирги замон фан-техника революцияси совет фани ходимларига ўз кучлари ва ижодий қобилиятларини ишлатиш учун янгидан-янги жуда кенг имкониятлар яратиб беради ва шу билан бирга улар зиммасига юксак масъулият юклайди. Совет Иттифоқи Коммунистик партияси халқ хўжалигининг самарадорлигини, унинг интенсивлигини ошириш ва меҳнат унумдорлигини кўпайтиришни экономикамизни ривожлантириш, коммунизмнинг моддий-техника базасини вужудга келтириш соҳасидаги асосий вазифа деб белгиладч. Бу вазифани ҳал этишнинг асосий йўли КПСС Марказий Комитетининг 1969 йил декабрь Пленумида, ўртоқ Л. И. Брежневнинг нутқларида кўрсатиб берилди. Бу асосий йўл — фан-техника тараққиётини жадаллаштиришдан, хўжаликни бошқаришни такомиллаштиришдан, моддий ва меҳнат резервларидан ғоят самарали ва тежамли фойдаланиш учун кураш олиб боришдан иборат.

Фаннинг илмий натижаларидан ишлаб чиқаришда, практикада тез ва энг тўла фойдаланиш — жуда муҳим иқтисодий ва сиёсий вазифа эканлигини совет олимлари яхши биладилар. Партия бизга таълим бериб айтдики, кундалик фаолиятда Лениннинг «Биздан фан ўлик ҳарф, ёки модага кириб кетган гап бўлиб қолмасин. .. фан ҳақиқатан ҳам бутун вужудимизга сингиб кетсин. .». (Асарлар, 45-том, 391-бет) деган даъватига амал қилиш керак.

Биз илмий ходимларнинг ҳар бир отряди, барча фан ва техника зиёлиларини, совет халқининг барча ижодий кучларини техника билан қайта қуроллантиришни ва мамлакат халқ хўжалигидан меҳнат унумдорлигини оширишни таъминлайдиган янги машина ва приборлар, янги материаллар ва технология процессларини тезрок ишлаб чиқиш ҳамда жорий қилиш мақсадида фан ютуқларидан фойдаланиш учун ҳамма чораларни кўришга чақирамиз.

Коммунистик партия ва Совет ҳукумати Ленин васиятларига амал қилиб, фанимизни янада ривожлантириш тўғрисида тинмай ғамхўрлик қилмоқдалар, совет олимларининг самарали ижодий ишлаши учун бутун шарт-шароитни вужудга келтирмоқдалар.

Улуғ Ватанимизнинг шон-шуҳрати йўлида, коммунизм қураётган совет халқининг бахт-саодати йўлида фидокорона меҳнат қилиш — ана шу эътибор ва ғамхўрликка энг яхши жавоб бўлади.

Биз, совет олимлари халқимизга хизмат қилишда, Совет Иттифоқи ленинчи Коммунистик партиясининг улуғ ғояларидан куч тўплаймиз. Социализм фанни ривожлантириш учун мисли кўрилмаган имкониятларни очиб бериш билангина чекланмай, балки ишчилар синфининг, меҳнаткашларнинг, бутун социалистик жамиятнинг манфаатлари йўлида фан натижаларидан фойдаланиш учун биринчи марта шарт-шароит ҳам яратиб берди.

Совет олимларининг меҳнати энг инсоний мақсадларга — коммунизм қурилишига, тинчликни мустаҳкамлашга, меҳнат аҳлининг турмушини яхшилашга хизмат қилаётганлиги уларни илҳомлантиради. Совет олимлари СССРнинг тинчликсевар ташқи сиёсатини актив қўллаб-қувватлаб, бошқа мамлакатлардаги соф виждонли олимлар билан биргаликда, инсон заковати ютуқларидан вайронагарчилик мақсадларида фойдаланишга қарши, тинчлик учун ва барча халқларнинг мустақил суверен ривожланиш ҳуқуқи учун, ялпи хавфсизликни ва тинчлик ҳамда инсоният тараққиёти манфаатлари йўлида барча давлатлар ҳамкорлигини мустаҳкамлаш учун изчил кураш олиб бормоқдалар.

СССР Фанлар академияси умумий мажлиси сессиясининг қатнашчилари Ленин юбилейи арафасида совет фанининг барча ходимларини жонажон Коммунистик партия ва унинг Марказий Комитети теварагида янада маҳкам жипслашиб, Ватан шон-шуҳрати йўлида янги зафарларга эришишга даъват этмоқдалар.

Кўп миллатли совет халқи ва бутун тараққийпарвар инсоният ҳаётидаги улуғ сана — Владимир Ильич Ленин туғилган куннинг 100 йиллиги юбилейи, унинг меҳнаткашлар манфаатларига ва коммунизм ишига хизмат қилишда кўрсатган намунаси бизларни илҳомлантиради ва биздан бутун куч ва билимимизни, барча ижодий қобилиятларимиз ва тажрибамизни фан-техника тараққиётини бутун чоралар билан ривожлантириш учун ҳамда фан ютуқларидан коммунистик қурилиш практикасида тезроқ фойдаланиш учун сарф қилишни талаб этади.

Юбилей сессиясининг қатнашчилари ўлмас Ленин ғоялари билан қуролланган совет олимлари ўз бурчларини шараф билан бажарадилар, деб ишонч билдирдилар.

Бугун Венгриянинг Совет Армияси томонидан озод этилганига 25 йил тўлди

ЮКСАК МУКОФОТЛАР

БУДАПЕШТ, 1 апрель (ТАСС). Совет Армияси томонидан Венгрия озод қилинганлигининг 25 йиллиги муносабати билан Венгрия Халқ Республикаси Президиуми мамлакатдаги сиёсий давлат ва жамоат арбобларн катта группасини шу улуғ байрам шарафига таъсис этилган юбилей медали билан мукофотлади. Мукофотланганлар орасида Венгрия Социалистик ишчи партияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Я. Кадар, Венгрия Халқ Республикаси Президиумининг раиси П. Лошонци, Венгрия Халқ Республикаси Министрлар Советининг раиси Е. Фок ҳам бор.

Венгрия Халқ Республикаси фашист босқинчиларидан озод қилинган куннинг 25 йиллигига атаб чиқарилган юбилей медали.

МТИ—ТАСС фотоси.

СОЦИАЛИЗМ БАЙРОҒИ ОСТИДА

УЛКАН ЎЗГАРИШЛАР

Бела БИСКУ,
Венгрия Социалистик ишчи партияси Марказий Комитети секретари, Сиёсий бюро аъзоси

ВЕНГЕР халқи бугун чексиз қурбонлар ва қаҳрамонона меҳнат эвазига қўлга киритган ўз озодлигининг 25 йиллигини нишонлаяпти. Шу қутлуғ кунда босиб ўтган йўлимизга назар ташлар эканмиз, беихтиёр келажакнинг, социалистик қурилишнинг улуғвор вазифаларини ўйлаймиз.

Мамлакатимиз тарихида 1945 йилнинг 4 апрелида бўлиб ўтган воқеанинг аҳамиятини бошқа ҳеч қандай воқеалар билан тенглаштириб бўлмайди. Бу кун миллатимиз ҳаётида узоқ давом этган фожиали даврга чек қўйибгина қолмай, улкан ўзгаришлар даврини ҳам бошлаб берди. Кўп асрлаб давом этган эксплуатация ва зулмдан сўнг венгер халқи олдида қардош мамлакатлар билан ҳамкорликда яшаш ва яратиш имкони вужудга келди.

Бугун миллатимиз тақдирини ҳал этган воқеадан кейин 25 йил ўтгач, биз Ватанимиз озодлиги учун жонини фидо қилган совет қаҳрамонларининг хотираларини ҳурмат билан ёдга оламиз. Биз социалистик Венгриянинг гуллаб яшнаши учун ёрдам қўлини чўзган Советлар мамлакатидан чексиз миннатдормиз.

Бугунги кунда Совет Иттифоқисиз ҳозирги тантаналаримиз бўлмас эди, дейишга тўла асосимиз бор. СССР бўлмаганида венгерлар ҳали узоқ вақтгача қуллик зулмидан қутилолмаган бўлларди. Чунки, Советлар мамлакатигина фашизмга қақшатқич зарба берди. Ленин Ватани — бутун социалистик ҳамкорликдаги мамлакатларнинг, жумладан Венгриянинг ҳам муҳим таянчидир. Империализм иғвосига қарши ўлароқ СССР миллий мустақиллигимизнинг гарови бўлиб чиқди. СССР биз учун битмас-туганмас тажриба манбаидир. У бизга социализм қурилишида ҳар томонлама ёрдам кўрсатмоқда.

1919 йилда империалистлар Венгрия Совет Республикасини қонга ботирдилар. Натижада 25 йиллик реакция ва террор даври бошланди. Шафқатсиз ўч олишлар ва таъқиблар ишчилар синфи партиясини яширин равишда ишлашга ўтишга мажбур қилди. Мамлакатимизнинг ашаддий душманлари коммунистларни бутунлай йўқотишга уриндилар. Бироқ коммунистларни на турма, на қийноқлар енга олди. Партиямиз ўз сафларини қайта ва қайта тўлдириб, немис-фашист босқинчиларига қарши қаҳрамонона кураш олиб бордилар.

Биз босиб ўтган 25 йиллик йўл — халқ Венгрияси озодлик берган имкониятлардан тўла фойдалана олганлигини кўрсатиб турибди. Ўтган чорак асрлик даврнинг муҳим натижаси — социалистик тараққиётнинг асоси — ишчилар ҳокимиятининг тузилганлигидир. Бу ҳокимият ички душман ва халқаро империализмнинг четдан кўрсатган тазйиқига қарши курашда куч тўплади ва мустаҳкамланди. Биз Коммунистик партия раҳбарлигида ўтмиш қолдиқларини ҳамда ўз хато ва камчиликларимизни бартараф қила олдик. Шунинг учун ҳам бугун босиб ўтган йўлимизга назар ташлар эканмиз, олдимизда турган тарихий вазифаларнинг нақадар мураккаб бўлганини ҳис қила оламиз.

Ўтган 25 йил ичида амалга оширилган энг муҳим вазифалардан бири жамиятимизнинг социал структурасидаги туб ўзгаришлардир. Бу ўзгаришлар эксплуататор синфларни тугатиш натижасида амалга оширилди. Венгер деҳқонларининг асрий орзулари ушалди. Улар ерга эга бўлдилар. Ер ости бойликлари, ўрмон, завод ва банклар халқ мулкига айланди. Буларнинг ҳаммаси Ватанимиз экономикасининг жадал ривожланишига имконият очиб берди. Венгрия Халқ Республикасида саноат ишлаб чиқарилиши урушгача бўлган даврга нисбатан етти марта, қишлоқ хўжалиги эса икки мартадан зиёдроқ кўпайди.

Биз тараққиётимиз тўғрисида гапирар эканмиз, халқаро омилларни ҳам назарда тутамиз. Чунки, республикамиз ўз тарихида биринчи марта шундай ҳамкорликка эга бўлдики, бу ҳамкорлик миллий мустақилликни ва ҳар томонлама тараққиётни тўла равишда гарантиялайди. Оғир синовлардан ўтган халқимиз ниҳоят чинакам дўстларини, иттифоқчи ва жанговар ўртоқларини топди. Бизнинг социалистик ватанпарварлигимиз, миллий ғуруримиз жаҳонда биринчи социалистик давлат — коммунизм қураётган Совет Иттифоқининг интернационализми ҳурмат ва дўстлик туйғуси билан ҳамоҳангдир. Чорак аср давомида тантана қилган социализм ғоялари бизни янгидан-янги зафарларга чорлайди. Венгрия Социалистик ишчи партиясининг раҳбарлигида биз асосий мақсадимиз — социализм қуришни амалга оширмоқдамиз. Жамиятимизнинг раҳбар кучи — ҳукмрон ишчилар синфининг революцион партияси бундан буён ҳам марксча-ленинча сиёсатни изчиллик билан амалга оширмоқда, ўзининг назарий тайёргарлигини янада такомиллаштирмоқда.

Халқаро алоқаларда биз бундан буён ҳам пролетар интернационализми принципларига амал қиламиз, чунки бу принцип халқимизнинг манфаатига мос келади. Биз СССР ва бошқа социалистик давлатлар билан қардошларча иттифоқимизни бундан буён ҳам мустаҳкамлайверамиз. Венгрия Халқ Республикасининг Ўзаро Иқтисодий Кенгаш ишида ва Варшава Шартномаси ташкилотида актив қатнашиши шунга бизнинг сиёсий мақсадларимизга жавоб беради. Биз ўз тажрибамизда шунга тўла ишонч ҳосил қилдикки, ана шу халқаро ташкилотлар доирасида ҳар томонлама ҳамкорлик бизга социализм қурилишида катта ёрдам бермоқда. Биз бундан кейин ҳам Совет Иттифоқи ва жаҳон социалистик системасидаги бошқа давлатлар билан алоқаларимизни бундан кейин ҳам ривожлантирамиз ва мустаҳкамлаймиз.

Социалистик қурилиш, қатъий ва принципиал ташқи сиёсат ва социалистик иттифоқчиларимиз билан бўлган алоқаларимиз туфайли Венгрия Халқ Республикаси бугунги кунда халқаро ҳаётда актив роль ўйнамоқда. Сўнгги 25 йил давомида республикамиз янги жаҳон урушининг олдини олиш учун фаол курашиб келди. Биз ўз озодлиги ва мустақиллигини ҳимоя қилиб курашаётган қаҳрамон Вьетнам халқининг одилона ишига ҳам сўзда, ҳам амалда ёрдам бераётирмиз. Бугунги кунда ҳар қачонгидан кўра вьетнамлик қардошларимизнинг ҳақ иши ғалаба қилишига аминмиз. Биз империализмга қарши курашаётган араб халқларини қўллаб-қувватлаймиз ва Яқин Шарқда вужудга келган хавфли вазият учун Исроил экстремистлари ва уларнинг океан ортидаги ҳомийлари жавобгардирлар деб ҳисоблаймиз.

Венгер халқи Европада тинчликнинг мустаҳкамланиши ва хавфсизликнинг тугатилишидан ғоят манфаатдордир. Шунинг учун ҳам бизнинг ташқи сиёсатдаги фаолиятимизнинг асосий мақсадларидан бири ер куррасининг ана шу қисмида тинчликни таъминлашга қаратилгандир.

Венгрия Социалистик ишчи партияси пролетар интернационализмнинг ленинча принципларига амал қилиб халқаро ишчилар ва коммунистик ҳаракатнинг янада жипслашувига, барча антиимпериалистик кучларнинг бирлашишига ўз ҳиссасини қўшмоқда. Коммунистик ва ишчи партияларнинг Москвада бўлиб ўтган халқаро Кенгашидан кейин жаҳон коммунистик ҳаракатида бирликка интилиш сезиларли даражада кучайди. Бу нарса Венгрия коммунистларининг ўз халқлари тақдирига, шунингдек халқаро ишчилар ҳаракатига нисбатан янада ҳушёрлик билан муносабатда бўлишларини тақозо қилади.

Чорак аср давомида босиб ўтган йўлимизни шарҳлар эканмиз: биз кўп ишладик, лекин ишларимиз зое кетмади дея оламиз. Биз янада зўр эҳтирос билан ишлайверамиз, социализм, тинчлик ва тараққиёт учун курашаверамиз. Чунки бугунги кунда бутун инсоният бораётган бу йўл коммунизмга, фақат коммунизмга олиб боради.

(АПН).

Геллерт тоғидаги Озодлик монументи.

ФАКТЛАР, РАҚАМЛАР

◆ Венгрия иккинчи жаҳон урушига қадар ярим феодал характердаги қишлоқ хўжалигига эга эди. Саноат корхоналарини эса мамлакатдаги 50 та оила тасарруф қиларди. 38 процент деҳқон ерсиз, сувсиз яшар эди.

Ҳозирги даврда Венгрия саноати беқиёс даражада ўсди, қишлоқ хўжалиги эса механизациялаштирилди. 1969 йилда республика саноати 1938 йилга қараганда деярли 7 марта кўп маҳсулот сотди. Миллий даромад 25 йил ичида 3,5 марта кўпайди.

◆ Венгрия жаҳон мамлакатлари ичида энг кўп Совет Иттифоқи билан савдо-сотиқ қилади. Венгрия нефть, темир рудаси, рангли металлар ҳамда ёғоч ва ёғочсозлик материалларини асосан СССРдан олади.

Совет Иттифоқининг ёрдамида ҳозирги замон техникаси билан жиҳозланган йирик Дунай Металлургия комбинати қуриб берилди. Шунингдек, Дунай ТЭЦи, Дунай нефтни қайта ишлаш заводи, Тисса комбинати, уйсозлик комбинати ҳам шулар жумласидандир. Ҳозир эса мамлакатдаги энг йирик заводлардан 6 таси Совет ускуналари билан жиҳозланмоқда.

◆ Кейинги ўн йил ичида республиканинг фармацевтика саноати тез тараққий қилди. 1949 йилдан то шу кунгача фармацевтика саноати 70 баравар кўп маҳсулот етказиб берди.

◆ Венгриянинг консерва саноати бу йил 600 минг тонна маҳсулот ишлаб чиқаради. Консерва саноати маҳсулоти кейинги 15 йил ичида деярли 20 марта кўпайди.

◆ Венгрия аҳолисининг иш билан бандлиги бугунги кунда жаҳондаги барча мамлакатлар ичида энг юқори ўринни эгаллайди. Республика граждaнларининг ҳар иккинчиси халқ хўжалигининг бирор соҳасида меҳнат қилади.

БАХТ ҚЎШИҒИ

Петер КУЦКА.
Венгер шоири.

Равон сатрларда жилва кўргизиб,
Қувноқ оҳанг билан бўлса-да тугал,
Шеъримнинг одатий вазнини бузиб,
Эркинлик бахш этдим илҳомга бу гал.

Баҳорий қўшиғим кўрсатди нишин,
Дона пўстлоғидан дадил тиклаб бош.
Эски тузумларнинг бузиб равишин,
Янги яратгандай инқилоб — қуёш.

Қадим ўлчовлардан халос бўлган шеър —
Қўшиғим кўкларга айласин парвоз:
Озод юртим бўлди мен туғилган ер,
Унинг бахтин куйлаш энг олий ихлос.

Шодликдан жаранглар қалбим ижоди,
Бор овозим билан куйлагум баланд:
Сизни мадҳ айлагум, ишчи авлоди,
Пўлат сўзлар қўйиб, сизларга монанд!

Шахтёрларнинг манглай чироқларидан
Шеърим шуъла эмиб, ёғдулар сочсин.
Қутқазиб уларни чарчоқларидан,
Янги оҳанг бўлиб, кўнглини очсин.

Ёшликдай қувватга тўлиб, балқиган,
Булоқдай жўшқинлик, касб этган илҳом,
Ҳадя бўлсин доим улуғ халқимга,
Партиямга таянч бўлсин у мудом.

Шодлигим қуёшдай нур сочар бугун,
Дўстим, ҳақиқатга айланди орзу.
Боғлар қулф уради баҳордай гулгун,
Ватаним кўкида бахт сочар ёғду.

Ж. ЖАББОРОВ таржимаси.

ФАКТЛАР, РАҚАМЛАР

◆ Социализм йўлидан борилган чорак асрлик йўл халқнинг маданий ҳаётини тубдан ўзгартириб юборди. Мамлакатда тамоман янги руҳдаги интеллигенция вужудга келди. Иккинчи жаҳон урушигача 16 та олий ўқув юрти бўлиб, унда 12 минг ёш таълим олган бўлса, ҳозир Венгрия Халқ Республикасида 89 олий ўқув юрти мавжуд, бунда 79 минг студент билим чўққиларини эгалламоқда. Республикада ўқитувчилар сони 25 йил ичида 1724 тадан 10 минг кишига етди.

◆ Венгрия озод қилингунга қадар қишлоқларда қироатхоналар деярли йўқ даражада эди. Ҳозирги кунда 3500 қишлоқ клуби ишлаб турибди. 1950 йилдан сўнг мамлакатда босиб чиқарилаётган илмий китобларнинг ҳажми 3,5 марта кўпайди, илмий-оммабоп ва бадиий адабиётлар босиб чиқариш эса, икки марта кўпайди.

1949 йилда маҳаллий Советлар ҳамда касаба союзлар ихтиёрида 2500 кутубхона бор эди. Шу йилнинг бошларида эса, мамлакатдаги кутубхоналар сони 9500 га етди.

◆ Мамлакат, озодликка эришгунча Будапешт шаҳрида 14 музей, бошқа шаҳарларда эса 30 та музей бор эди. Ҳозирги кунда эса, мамлакатда 150 та музей ишлаб турибди. 1969 йилнинг ўзида виставка ва музейларни 7,5 миллион киши кириб кўрди.

ДУНАЙ ТАРОНАЛАРИ

(ВЕНГРИЯ ТААССУРОТЛАРИ)

ЕВРОПА қитъасининг нақ ўртасида, мовий Дунай соҳилларида жойлашган дўст Венгрия мамлакатида бўлган ҳар бир киши унинг гўзал манзаралари, янги жамият қураётган ажойиб одамларининг мафтуни бўлиб қолиши турган гап. Бундай олганда, Венгрия жаҳондаги жуда кичкина давлатлар жумласига киради. 93 минг квадрат километр саҳнни эгаллаб турган бу мамлакат Франциянинг олтидан бир қисмига, Польшанинг тўртдан бирига тўғри келади. Тўғри, қўшни Австриядан ҳамда Голландиядан бирмунча каттароқ.

Аҳолиси жиҳатидан қитъада энг зич жойлашган мамлакатлар жумласидандир. Шу йил бошларида ўтказилган аҳоли рўйхати маълумотларига кўра мамлакатда 10.314.152 киши яшайди.

Дўст мамлакатга турист йўлланмаси билан саёҳат қилганимизда ана шу маълумотларнигина билар эдик. Минг марта эшитгандан, бир марта кўрган афзал, дейилгани рост экан. Аввало Будапештнинг Шарқий вокзалида поезддан тушишимиз билан башанг кийинган, чеҳраси очиқ мезбонлар хушнудлик билан кутиб олишганида уларнинг рус тилини ўзларига хос лаҳжада талаффуз қилаётганликлари эътиборимизни тортди.

Суриштириб билсак, венгер тили на славянлар, на германлар, на латинлар гуруҳига кирар экан. Улар маълум маънода осиёликларнинг қадим аждодларидан экан. Шунга яраша урф-одатлари, маросимлари ҳам ўзига хос.

Мамлакат пойтахти Будапешт дунёдаги исталган шаҳарлар билан чиройда, меҳмондўстликда бемалол рақобат қилиши мумкин. Шоирлар ва композиторларнинг ажойиб ва ўлмас асарларига бош мавзу бўлган Дунай шаҳарнинг қоқ ўртасидан оқиб ўтади. Аслида, пойтахт учта мустақил шаҳардан таркиб топган. Дарёнинг Ғарбий қирғоғидаги Буда ва Одуба шаҳарлари пойтахт майдонининг учдан бир қисмини эгаллайди. Пешт шаҳри эса Дунайнинг Шарқий соҳилида бўлиб, шаҳар территориясининг учдан икки қисмини эгаллайди. Мана шу учта шаҳарнинг гўзал манзараларига қараб тўймайсан киши. Буда шаҳри соҳилдаги пастак тепаликларда қад кўтарган. Айниқса Геллерт, Қалъа, Пушти тоғликларидаги уй-жойлар ҳар бир туристнинг диққатини ўзига тортади. Кўм-кўк дарахтларга бурканган бу шаҳарча курорт ва санаторийларни эслатади. Шу ердан туриб, мовий Дунайни мириқиб томоша қилиш мумкин. Бунинг аксича, Пешт кафтдек текисликка жойлашган. Буда ва Пешт ўртасидан ўтган Дунайнинг кенглиги ярим километрга етади. Худди шу жойда кемалар қатнови йўлга қўйилган. Будапешт халқаро Дунай сув йўлининг муҳим портидир.

Дунайнинг Будапешт қисмида кўпдан-кўп ороллар борки, улар пойтахтнинг энг манзарали жойлари сифатида танилган. Улардан бири — Обуд оролида мамлакатнинг йирик кемасозлик корхонаси жойлашган. Яна бошқа оролда дунёдаги жамики дов-дарахтларни кўрасиз десак, лоф бўлмас. Бу ер пойтахт аҳолисининг энг севимли истироҳат жойи ҳисобланади. Ёшлар 120 йилдан бери авайлаб келинаётган бу истироҳат боғини меҳр билан парвариш қилишмоқда. Дунай шаҳарни тарк этиб кетадиган жойда Чепель ороли бор. Мамлакатнинг юраги бўлган оғир индустрия корхоналари ҳам худди шу жойда марказлашган.

Пойтахтнинг биз юқорида тилга олган ҳар уч шаҳри ўтган асрнинг ўрталаригача мустақил ҳолда ривожланиб келган. Шундан кейингина Венгриянинг машҳур давлат арбоби Иштван Сеченинг буйруғи билан Ланцхид, яъни занжирли кўприк қурилиб, биринчи марта ҳар уч шаҳар бир ном билан — Будапешт деб атала бошлаган.

Иккинчи жаҳон урушигача шаҳарнинг ҳар уч қисмини саккизта кўприк бирлаштириб турарди. Аммо гитлерчилар Будапештдан чекинаётганида ҳаммасини портлатиб кетганлар Олти ҳафталик қамалдан кейин шаҳар озод қилинганида шу қадар катта вайронагарчиликни кўрган одамлар Будапештни жонсиз шаҳар деб номлашди. Аммо эндигина озодлик нашъасини тота бошлаган қардош венгер халқи якка эмас эди. Совет Армияси сапёрлари қисқа вақт ичида мувaққат кўприклар қуриб беришди. Кейинроқ ҳамма кўприклар илгаригисидан ҳам мустаҳкамроқ қилиб тикланди Мана, энди дунёнинг исталган еридан келган ҳар бир жаҳонгашта жилла бўлмаганда Эржебет кўпригини кўрганида Европада бундан кўра гўзалроқ иншоот бўлмаса керак, деб тан бермай иложи йўқ.

Шаҳарнинг энг баланд қисмида — Геллерт тоғига томон хоҳ пиёда, хоҳ машинада чиқаркансиз, узоқдан катта монументга кўзингиз тушади. Озодлик деб номланган бу ёдгорлик бундан чорак аср муқаддам Венгрия тарихида бурилиш ясаган катта воқеага — мамлакатнинг Совет Армияси томонидан озод қилинган кунига хотира сифатида ўрнатилган. Ҳамроҳларимиздан бири ҳалок бўлган Совет Армияси жангчилари рўйхатида тасодифан акаси Неъматуллининг фамилиясига нигоҳи тушиб қолганида унинг изтиробларини кўрсангиз эди. Бутун яраси янгиданган эди унинг. На юпатиш, на насиҳат унга кор қиларди. Ҳаммамиз унга ҳамдардлик билдирдик... Ҳамшаҳарларим билан биргаликда ўнлаб ўзбекистонликларнинг фамилиясини ён дафтаримга ёзиб олдим; Я. Сатторов, М. Хўжаев Т. Омонов, Б. Ғаффоров, Г. Сафаров С Темиров, Д. Оймирзаев Қ. Давлатмуродов И. Бекмуродов, А. Усмонов, Т. Ўрозимбетов. Н. Аҳмедов, М. Юсупов, Қ. Мусаев...

К. Шокировчинг фамилиясини ёзиб оларканман, бўкалик врач «исми Қўлдош бўлса керак, Ленин номли колхозда шундай тенгқурим бўларди» деб қолди. Ким билади, бу ватандошларимизнинг тақдири уларнинг узоқ-яқинларига маълуммикан?

Қардошларимиз бизнинг чегарамизга яқин бўлган Дебрецен шаҳрида ҳам ҳалок бўлган юртдошларимизнинг хотирасини авайлаб сақлашаётганликларини кўриб, кўнглимиз таскин топди. Ғалаба арафасида душман ўқидан учган Ҳ. Иброҳимов, Ш. Очилов, Ш. Эркаев, М. Акромов,А. Ғаффоров, М. Раҳматов, Р. Раҳмонов, К. Валиев сингари 18-19 ёшли ўспиринларнинг ўн гулидан бир гули очилмай «марҳум»лар қаторидан жой олганига жуда-жуда ачиндик. Эҳтимол, улар тирик бўлганларида бири олим, бири ўқитувчи ва яна бири коинот сирларини очувчи машҳур тадқиқодчи бўлармиди? Лекин, барибир, улар ўзларидан ўчмас из қолдирдилар, ўзларига мангу ҳайкал қолдириб кетдилар. Бу из, бу ҳайкал — венгер ва совет халқларининг табаррук қони билан битилган дўстлиги ҳамда Венгрияда зўр муваффақият билан қурилаётган янги социалистик тузумдир.

Венгрияда бўлганимизда совет ўғлонлари ўзларининг интернационал бурчларини садоқат билан ўтаганликлари ва ўтаётганликларининг гувоҳи бўлдик. Ўша 1956 йил ноябрь воқеаларида, контрреволюционерлар озод Венгрияни яна капитализм сиртмоғига туширишга интилиб исён кўтарганларида бизнинг йигитларимиз беғараз ёрдамга келишди. Шу курашда ўзбек ўғлонлари ҳам шаҳид бўлишди. Аммо уларнинг ишлари, ёш жони беҳуда кетмади. Венгрияда социализм байроғи ҳилпираб турибди.

Халқларимиз ўртасидаги дўстлик алоқаларининг тарихи узоқ. Бу дўстликка улуғ Ленин ҳамда толмас революционер Бела Кун асос солишган. Дарвоқе, Ленин ғоялари Венгрияда Улуғ Октябрнинг илк йилларидаёқ кенг ёйилган эди. Венгрия Совет Республикаси барпо этилган кунлардаёқ Будапештда Ильичга ҳайкал ўрнатилганди. Ленин номи венгерлар учун революция байроғи, ёркин келажак учун кураш байроғи бўлиб қолди.

Венгер революционерлари бу байроқни ҳамиша баланд кўтарган ҳолда олиб бормоқдалар. Биринчи жаҳон уруши йилларидаёқ Австро-Венгрия армиясининг собиқ аскарларидан юз мингга яқини пролетар революцияси томонига ўтиб олган эди. Улар, Ленин ибораси билан айтганда рус буржуазиясига қарши курашар эканлар, айни пайтда «ўз» буржуазиясига ҳам қарши курашаётганликларини билар эдилар Чапаев ва Лазо, Фрунзе ва Котовский, Будённий ва Ворошилов сингари афсонавий қаҳрамонлар отрядларида курашган венгер қизил аскарлари юксак жасорат намуналарини кўрсатган эдилар.

Венгер коммунистларининг раҳбари Бела Кун Нарва остоналарида жанг қилди, сўл эсерлар исёнини бостиришда қатнашди. Интервентларга қарши курашда эса Фронт Ҳарбий Советининг аъзоси бўлди. Мате Залкани ким билмайди дейсиз? Бу талантли ёзувчи биринчи интернационал полкнинг командири бўлган эди. Лениннинг таклифи билан республика Революцион Ҳарбий Совети уни қимматбаҳо совға билан тақдирлаган эди.

Социализм қураётган Венгрия меҳнаткашлари Ленин юбилейи йилини катта муваффақиятлар билан нишонламоқдалар. Мамлакатда марксизм-ленинизм классиклари асарларини ўқишга қизиқиш ғоят зўр. Венгрияда Маркс, Энгельс, Ленин асарлари ҳозиргача 5,5 миллион нусҳада нашр этилди. Юбилей кунларида қарийб 300 минг нусҳада Ленин нашрлари чиқарилади.

Қардош мамлакат озод этилганига 25 йил тўлган кунда дўст венгер халқига социализм қурилишида улкан муваффақиятлар тилаймиз.

А. НАБИХЎЖАЕВ.
Тошкент—Будапешт—Тошкент.

Н. В. ПОДГОРНИЙ НУТҚИ

(Боши биринчи бетда).

Бизнинг мамлакатимизда ҳозирги замоннинг энг мураккаб илмий проблемаларини ҳал этишга, табиатнинг энг нозик сирларини очишга қодир бўлган ажойиб олимларнинг бутун бир армияси ўсиб етишди. Уларнинг ижодий фаолияти экономикани ривожлантиришнинг янги резервларини очиб бермоқда, мамлакат ресурсларини кўпайтирмоқда, техника тараққиёти суръатларини жадаллаштирмоқда, социалистик Ватаннинг мудофаа қобилиятини мустаҳкамламоқда. Совет олимлари — партиямизнинг, давлатимизнинг бутун халқимизнинг ифтихоридир. Уларни ҳамма ҳурмат қилади, уларнинг улкан муваффақиятлари Совет давлатининг мукофотлари билан муносиб равишда тақдирланмоқда.

Ўртоқлар! Совет халқининг ижодий даҳоси ва меҳнатсеварлиги туфайли эришилган катта-катта ғалабаларни, фанимиз, техникамиз ва маданиятимиз арбобларининг муваффақиятларини эндиликда бутун инсоният кўриб, тан олмоқда. Совет фани В. И. Ленин туғилган куннинг юз йиллигини катта муваффақиятлар билан кутиб олмоқда.

Табииёт ва ижтимоий фанларни ривожлантиришда, техника тараққиётининг илмий негизларини яратишда фанлар академияси олимларининг хизматлари катта. Академия институтлари бажарган улкан тадқиқотлар энергетика ва металлургияни, радио электроника ва автоматикани, индустриямизнинг бошқа тармоқларини гуркиратиб ривожлантиришга ёрдам берди. Фандаги энг муҳим йўналишларнинг кенг кўламда ривож топиши ва мамлакатнинг юксак саноат потенциали туфайли авиация, ракета техникаси, ноёб машинасозлик соҳаларида сифат жиҳатидан сакраш қилиниши таъминланди. Жуда қисқа муддат ичида атом ядроси энергиясини ўзлаштириш, атом саноатини вужудга келтириш, дунёда биринчи марта ядро энергиясидан тинч мақсадларда фойдаланиш проблемалари ҳал этилди.

Совет фанининг математика, физика, химия, геология соҳасидаги ва фан-техника тараққиётига жуда катта таъсир ўтказувчи бошқа бир қанча билимлар соҳасидаги муваффақиятлари ҳам жаҳон миқёсида эътироф қилинди. Ернинг биринчи сунъий йўлдошини учиришдан тортиб инсоннинг космосга биринчи бор чиқишигача космик тадқиқотларни ривожлантиришнинг асосий босқичларини амалга оширишда бизнинг мамлакатимиз биринчиликни олганлиги маълум. Совет фани ва техникасининг Ватанимиз шуҳратини оширган улкан муваффақиятлари жаҳон фани хазинасига муҳим ҳисса бўлиб қўшилди.

Социалистик тузум инсон шахсини ҳар томонлама камол топтириш учун, одамларнинг қобилиятлари ва талантларини рўёбга чиқариш учун шарт-шароит яратиб берди. Совет кишисини маънавий жиҳатдан шакллантиришда, уни коммунистик руҳда тарбиялашда, ижтимоий муносабатларни такомиллаштиришда жамиятимиз ривожи проблемаларини назарий жиҳатдан тадқиқ қилиш билан шуғулланувчи ижтимоий фанларнинг роли катта.

Ижтимоий-тарихий тараққиётнинг янги ҳодисаларини тадқиқ қилишда, коммунистик қурилишнинг хилма-хил масалаларини ишлаб чиқишда академия катта ҳисса қўшганлигини мамнуният билан таъкидлаб ўтиш мумкин. Бир-бирига зид бўлган социал системаларнинг тарихий мусобақасидаги идеология кураши кескин кучайиб кетган ҳозирги шароитда ижтимоий фанларни янада ривожлантириш алоҳида аҳамият касб этади. Шу соҳада ишловчи олимлар турли буржуа назарияларига, антикоммунизмга, ўнг ва «сўл» ревизионизмга, марксизм-ленинизмнинг душмани бўлган ҳар қандай оқимларга актив зарба беришлари ва уларни фош қилишлари лозим.

Коммунистик партия билан Совет давлати илмий зиёлиларимизнинг ватанпарварлигини, коммунистик идеалларга содиқлигини, уларнинг социалистик ҳамдўстликни мустаҳкамлашдаги ролини, социал тараққиёт учун, бутун дунёда тинчлик учун олиб бораётган актив курашини юксак баҳоламоқдалар.

Ўртоқлар! Фан-техника революцияси ривожланиб бораётган шароитда фаннинг бевосита ишлаб чиқарувчи кучга айланиш жараёни жадаллашади. Фан инсон фаолиятининг ҳамма соҳаларига тобора кириб бориб, меҳнатнинг характерини, турмушнинг бутун укладини ўзгартиради. Капиталистик тузумдан фарқли ўлароқ социалистик тузум фан-техника тараққиёти самараларидан бутун жамият манфаатлари йўлида — халқ хўжалигини ривожлантириш, меҳнаткашларнинг фаровонлигини ошириш ва уларнинг маънавий дунёсини бойитиш йўлида фойдаланилишини таъминлайди.

Коммунистик қурилиш тажрибаси фан ва техника олдига янги, тобора юксак талаблар қўймоқда. Экономикамиз ҳозир шундай босқичга кирдики, эндиликда ишлаб чиқаришни интенсивлаштириш экономикани ривожлантиришнинг энг муҳим йўли бўлиб қолмоқда. Ижтимоий ишлаб чиқариш самарадорлигини ҳар томонлама ошириш ва меҳнат унумдорлиги ўсишини жадаллаштириш ҳал қилувчи роль ўйнайди, бу эса техника тараққиёти суръатларига ва ишлаб чиқаришни ташкил этиш даражасига боғлиқ бўлади. У ҳам, бу ҳам фан муваффақиятларига таянади, шу муваффақиятлардан ишлаб чиқаришда мумкин қадар тезроқ фойдаланиш маҳоратига боғлиқ бўлади. Коммунистик қурилиш жараёнида пайдо бўлаётган ижтимоий-сиёсий вазифаларни ҳал этишда ҳам совет фанининг роли ошиб бормоқда.

Лекин биз икки социал системанинг бир-бири билан олиб бораётган курашида душманимизнинг кучига етарли баҳо бермасликка ҳаққимиз йўқ. Империализмнинг ички зиддиятлари уни заифлаштириб қўйганлигига қарамай, империализм ҳали экономика соҳасида, фан ва техникада катта кучга ва потенциал имкониятларга эга, идеология курашида маккорона усуллар ишлатмоқда.

Давлатимиз бериб қўйган катта имкониятларни ишга солиб, социалистик жамиятни янада ҳар томонлама ривожлантириш ишига ўзларининг салмоқли ҳиссаларини қўшиш — совет олимларининг, аввало Фанлар академиясининг юксак ватанпарварлик бурчи, шон-шараф ишидир. Бундай қилмоқ учун катта-катта тадқиқотлар кўламини янада кенгайтириш, уларнинг самарадорлигини ошириш, олинган натижалардан коммунистик қурилиш практикасида энг маъқул тарзда фойдаланиш. Совет кишилари бунёдкорлик фаолиятининг ҳамма соҳаларида фаннинг кенг миқёсда иштирок этишини таъминлаш лозим.

Коммунистик партия билан Совет давлати мамлакатимизда фанни янада ривожлантириш учун зарур бўлган ишларнинг ҳаммасини бундан буён ҳам қилаверадилар. Совет олимлари, Фанлар академияси ҳам аввал бўлганидек, халқ олдидаги юксак масъулият ҳиссини кўрсатиб ишлайверадилар, ижодий изланиш йўлидан дадил бориб, ўз билимлари ва қобилиятларини коммунистик қурилиш тарихий программасини, улуғ Ленин васиятларини рўёбга чиқаришдан иборат олижаноб ишга сарфлайверадилар, бунга шак-шубҳа йўқ!

Азиз ўртоқлар! СССР Олий Советн Президиумининг 1969 йил 13 март Фармонини ўқиб эшиттиришга ижозат бергайсиз:

«Совет фани ва маданиятини ривожлантиришдаги, мамлакатнинг иқтисодий ва мудофаа қудратини мустаҳкамлашдаги жуда катта хизматлари учун Совет Социалистик Республикалари Иттифоқининг Фанлар академияси ЛЕНИН ордени билан мукофотлансин».

Бугунги тантанали кунда, улуғ ва табаррук байрам — Владимир Ильич Ленин туғилган куннинг 100 йиллиги арафасида Совет давлатининг олий мукофоти — Ленин орденини зўр хурсандчилик ва мамнуният билан СССР Фанлар академиясига топшираман.

(Ўртоқ Н. В. Подгорнийнинг нутқи давомли қарсаклар билан бир неча бор бўлиниб турди).

• • •

Мажлис аҳлининг гулдурос қарсаклари остида Н. В. Подгорний СССР Фанлар академиясининг байроғига Ленин орденини қадаб қўйди.

Азиз ўртоқлар, деди у, СССР Фанлар академияси олимларининг катта хизматлари юксак баҳоланганлиги билан уларни яна бир марта табриклашга, сизларнинг ҳаммангизга янги-янги ижодий зафарлар, муваффақиятлар ва шахсий ҳаётингизда бахт-саодат тилашга ижозат бергайсиз.

Фан-техника ва социал-тараққиёт учун, коммунизм учун актив курашчилар бўлган ажойиб олимларимизга, совет фани меҳнатчиларига шон-шарафлар бўлсин! **(Давомли қарсаклар).**

Умумий йиғилиш номидан академик М. В. Келдиш Фанлар академияси фаолиятига берилган юксак баҳо учун Коммунистик партияга, СССР Олий Совети Президиумига, Совет ҳукуматига чуқур миннатдорчилик изҳор этди.

Йиғилишда СССР Фанлар академиясининг президенти академик М. В. Келдиш «Ленин ва фан» деган мавзуда доклад қилди.

ИНҚИЛОБ КУЙЧИСИ

Таниқли совет ёзувчиси Михаил Иванович Шевердин 70 ёшга тўлди. Атоқли ёзувчи ўзининг 50 йиллик ижодини адабиётга, инқилоб жангчиларининг жасоратини куйлашга бағишлади. Мамлакатимиз халқларининг кўпгина тилларига таржима қилинган М. Шевердин асарлари ўзбек совет адабиёти тараққиёти ишига салмоқли ҳисса қўшди.

3 апрелда Ўзбекистон пойтахтининг жамоатчилиги М. И. Шевердинни 70 ёши билан қизғин қутлади. Ёзувчининг юбилейига бағишланган кечани Ўзбекистон Ёзувчилар союзи правлениесининг раиси Комил Яшин очди. Тантанали маросимда тўпланганларга ёзувчининг ҳаёти ва ижоди тўғрисида филология фанлари доктори Г. П. Владимиров сўзлаб берди.

Юбилярнинг дўстлари, ҳамкасблари, китобхонлар ва қардош республикалардан келган меҳмонлар М. И. Шевердинни қизғин қутладилар.

Тантанали кечада КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. Рашидов, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси Е. С. Насриддинова, республика Министрлар Советининг Раиси Р. Қурбонов, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг иккинчи секретари В. Г. Ломоносов, республика Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари Т. Н. Осетров ҳозир бўлдилар. (ЎзТАГ).

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

М. ЁҚУБОВ (ШЕРОЗИЙ)ГА «ЎЗБЕКИСТОН ССР ХАЛҚ АРТИСТИ» ФАХРИЙ УНВОНИ БЕРИШ ТЎҒРИСИДА

Республика қўшиқ санъатини ривожлантиришда кўп йиллик, самарали фаолияти учун Огаҳий номидаги Хоразм область музикали драма ва комедия театрининг собиқ артисти Мадраҳим Ёқубов (Шерозий)га «Ўзбекистон ССР халқ артисти» фахрий унвони берилсин.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси
Е. НАСРИДДИНОВА.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари
Р. САХИБОЕВ.

1970 йил 3 апрель,
Тошкент шаҳри.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИДА

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фармонига мувофиқ, республикада капитал қурилишни ривожлантиришдаги хизматлари учун ҳамда туғилган кунига эллик йил тўлиши муносабати билан Туркистон Ҳарбий Округи қўшинлари қўмондонининг ўринбосари Алексей Федорович **Федоров** Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиғи билан мукофотланди.

КОРЕЯЛИК МЕҲМОНЛАР

Корея Халқ Демократик Республикасидан Ўзбекистонга келган қишлоқ хўжалик делегацияси бир ҳафта давомида республикамиз ҳаёти билан танишиб чиқди. Делегацияга КХДР қишлоқ хўжалик фанлари академияси ўсимликлар физиологияси илмий-тадқиқот институтининг директори Рян Ен Гон раҳбарлик қилмоқда. Меҳмонлар Тошкент областидаги Карл Маркс номли ва «Политотдел» колхозларида бўлишиб, бу ердаги сабзавотчиликнинг ривожланиши билан қизиқиб танишдилар. КХДРдан келган делегация Ўзбекистон ССР қишлоқ хўжалик министрлиги қабулида ҳам бўлди.

(ЎзТАГ).

ТИНЧЛИК УЧУН КУРАШНИНГ ЛЕНИН БАЙРОҒИ ОСТИДА

2 апрелда Москвадаги Союзлар уйининг колонна залида жаҳон тинчлик кенгаши президиумининг **Владимир Ильич Ленин туғилган куннинг 100 йиллигига бағишланган сессияси очилди.**

Жаҳон тинчлик кенгаши президиумининг аъзоси ёзувчи А. Е. Корнейчук кириш сўзи билан сессияни очди. У Л. И. Брежнев, Н. В. Подгорний ва А. Н. Косигин ўртоқларнинг сессия қатнашчиларига йўллаган табрикномасини ўқиб берди. Бу табрикнома узоқ давом этган гулдурос қарсаклар билан кутиб олинди.

Шундан кейин тинчликни ҳимоя қилиш Совет комитетининг раиси ёзувчи Н. С. Тихонов «В. И. Ленин ва совет халқининг тинчлик учун кураши» деган мавзуда доклад қилди. (ТАСС).

Чорвоқ ГЭСИ қурилишида экскаваторчи Георгий Қиршин олти йилдан бери ишламоқда. Шу давр мобайнида у минг-минг тонналаб қоя тошларни кавлади. Суратда: ўртоқ Қиршин.

И. Глауберзон фотоси.

МАРШАЛ С. К. ТИМОШЕНКО ТОБУТИ ОЛДИДА

Граждан уруши ва Улуғ Ватан урушининг доңғи кетган қаҳрамони, икки марта Совет Иттифоқи Қаҳрамони, ўзининг бутун ҳаётини социалистик Ватанга, коммунизм ишига бағишлаган киши, Совет Иттифоқи Маршали С. К. Тимошенконинг вафоти тўғрисидаги хабар совет кишиларининг қалбига жуда оғир таъсир қилди.

...М. В. Фрунзе номидаги Совет Армияси марказий уйининг Қизил байроқли зали мотам либосида. Семен Константинович Тимошенко жасади солинган тобут бу ерга қўйилган.

Пойтахтнинг минг-минглаб меҳнаткашлари, Совет Армияси ва Ҳарбий-Денгиз Флотининг солдатлари, офицерлари, генераллари ва адмираллари, уруш ветеранлари Ватаннинг содиқ фарзанди, атоқли ҳарбий арбоб, СССР Қуролли Кучларининг актив қурувчиларидан бири, таниқли совет саркардаси билан видолашмоқ учун 2 апрелда Совет Армияси марказий уйига келдилар.

Мотам куйлари чалинмоқда. Фахрий қоровул ҳар уч минутда ўзгариб турибди.

Эрталаб соат 11. Г. И. Воронов, А. П. Кириленко, К. Т. Мазуров, Н. В. Подгорний, Ю. В. Андропов, В. В. Гришин, П. Н. Демичев, Д. Ф. Устинов, И. В. Капитонов, К. Ф. Катушев, Ф. Д. Кулаков, М. С. Соломенцев ўртоқлар фахрий қоровулда турадилар.

С. К. Тимошенко ўзининг юксак партиявий принципиаллиги, шахсий камтарлиги, одамларга меҳрибонлиги ва ғоят меҳнатсеварлиги билан ҳамиша ажралиб турар эди. У 1919 йилдан аъзо бўлиб келган партия унинг бу фазилатларини юксак қадрлади. Семен Константинович В. И. Ленин билан шахсан учрашишдек катта бахтга ва партиянинг бир қанча съездлари ишида қатнашишдек юксак шарафга муяссар бўлди. У КПСС Марказий Комитети, Украина ва Белоруссия Компартиялари Марказий Комитетлари составига бир неча марта сайланди, СССР Олий Советининг, Украина ССР ва Белоруссия ССР Олий Советларининг депутати бўлди.

Партия ветеранлари, гражданлар уруши йилларида С. К. Тимошенко қўмондонлигида жанг қилган собиқ отлиқ аскарлар, Улуғ Ватан урушининг ветеранлари таниқли саркарда, партия ва давлат арбоби, содиқ ленинчи ҳурматини сўнгги бор бажо келтирмоқ учун келишди. Пойтахт завод ва фабрикалари меҳнаткашларининг делегациялари, ҳарбий академияларнинг тингловчилари қайғули сукут сақлаб тобут ёнидан ўтишди.

СССР мудофаа министри Совет Иттифоқи Маршали А. А. Гречко, СССР мудофаа министрининг биринчи ўринбосари армия генерали С. Л. Соколов, таниқли совет саркардалари С. К. Тимошенко тобути ёнида фахрий қоровулда турадилар.

Варшава Шартномасида қатнашувчи давлатлар Бирлашган Қуролли Кучлари штабининг вакиллари атоқли саркарда хотирасига ҳурматламоқ учун келишди.

(ТАСС).

Барака — тежамда

НАҚД БОЙЛИГИМИЗ

Андижон пойафзал фабрикаси шаҳардаги энг кекса корхоналардан бири. 1924 йили ташкил этилган бу корхона илгари ҳунармандларнинг артелидан иборат эди. Эндиликда кичик цехдан улкан ишлаб чиқариш участкасига айланди. Маҳсулот ишлаб чиқариш ҳажми эса 22 баравар кўпайди.

Мен шу корхонада ишлаётганим билан, элни кийинтиришда ҳиссам борлигидан фахрланаман. Ўтган йилнинг ўзида корхонамиз бўйича 1 миллион 150 минг жуфт пойафзал ишлаб чиқардик. 1 миллион 140 минг сўм фойда олдик.

Шуниси муҳимки, бу ерда тикилаетган пойафзалнинг ҳамма турлари фойда келтирмоқда. Бу ютуқларнинг сири нимада? Фабрикамиз кўз ўнгимизда юксалмоқда. Шунинг учун биз нималар эвазига маҳсулот ишлаб чиқариш кўпаяётганлигини, сифати эса яхшиланаётганлигини биламиз. Кейинги йилларда ишлаб чиқариш майдонлари анча кенгайтирилди. Катта корпуслар бунёд қилиниб, янги цехлар очилди. Бошқа цехлар ҳам реконструкция қилиниб, янги жиҳозлар ўрнатилди. Бунинг натижасида пойафзалчиларнинг иш шароити яхшиланди, меҳнат унумдорлиги ошди.

Планлаштириш ва иқтисодий рағбатлантиришнинг янги системасига ўтиш, ишлаб чиқаришнинг ҳар томонлама юксалиши туфайли ишчиларнинг моддий манфаатдорлиги ошди. Биргина мисол. Хўжалик ислоҳоти ўтказилмасдан олдин ҳар бир ишчининг ойлик ўртача маоши 83 сўмни ташкил этган бўлса, ҳозир 103 сўмга етди.

Ишчилар ва мастерлар хом ашё ва материалларни тежаб сарфлайдиган бўлиб қолдилар. Шу туфайли ўтган йилнинг ўзида 100 минг дециметр чарм ва бошқа турдаги хом ашё тежаб қолинди.

Яқинда КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитетининг ишлаб чиқариш резервларидан фойдаланишни яхшилаш ва халқ хўжалигида тежамкорликка қаттиқ риоя қилиш ҳақидаги Хатини муҳокама қилдик. Шу йиғилишда йиллик планни муддатидан олдин 11 декабрда бажариб, планга қўшимча 120 минг сўмлик пойафзал ишлаб чиқариш мажбуриятини олдик. Бундан ташқари, хом ашё ва материалларни тежаб ишлатиб, 700 минг дециметр чарм иқтисод қилиб қолишга аҳд қилдик.

Бу мажбуриятлар нималар ҳисобига бажарилади. Материаллар қандай қилиб тежаб қолинади? Ана шу ҳақда батафсил гаплашиб олдик. Масалан, пойафзал тайёрлашда «ЛНТ-1» клейидан фойдаланилади. Унинг ҳар килограмми 40 тийин туради. Сифатли маҳсулот тайёрлаш учун клейни ортиқча суришнинг нафи йўқ. Уни ўз меъёрида сурсангиз чарм яхши ёпишади. Шундай қилиб йил давомида 2970 килограмм клейни тежаб қолдик. Бундан 1188 сўм фойда келади. Шу тариқа бошқа материалларни ҳам тежаш мумкин.

Илгари фабрикамизда ишлаб чиқариш чиқиндилари ташлаб юборилар эди. Ана шу чиқиндилардан болалар учун ёзлик пойафзал ишлаб чиқариш ўзлаштирилди. Бу ҳам қўлга кираётган нақд бойликдир.

Хом ашё ва материалларни тежаб сарфлаш давлатга ҳам, бизга ҳам фойдали. Тежам қанча кўп бўлса, фабрикамиз фойдаси шунча баракали бўлади. Бинобарин, ишчиларга тўланадиган 13-маош ҳам салмоқли бўлади. Масалан, 1968 йилда фабрика ишчиларига иш ҳақига қўшимча равишда 16 минг сўм тарқатилган бўлса, ўтган йили 19 минг сўм пул берилди. Корхонада кўп йиллардан буён меҳнат қилаётган ишчилар эса янада кўпроқ рағбатлантирилмоқда. Чунончи, фабрикада 25 йилдан буён ишлаётган Муҳаммаджон Шералиев 13-нчи маош сифатида 140 сўм пул олди. Клава Долгонова, Зинаида Ботярева каби илғор ишчилар эса 160 сўмдан олдилар.

Юбилей йилида янада самарали меҳнат қиламиз, ички резервларни ишга соламиз, ўз зиммамизга олган социалистик мажбуриятларимизни шараф билан бажарамиз. Биз ишчилар шу кунларда ўз олдимизга ана шундай мақсадни қўйиб мусобақалашиб ишлаётирмиз.

У. ҲОЛИҚОВ,
Андижон пойафзал фабрикасининг ишчиси.

сатира ва юмор

«ҚИРҚ КИЛОГРАММЛИ ТАШВИШ»

Одамларнинг айтишига қараганда, шолғом сўзи шод-у ғам сўзларидан келиб чиққан экан. Пиширишдан олдин бутун оила аъзолари «ҳозир маза қилиб еймиз...» дейишиб шод ва хурсанд бўлишипти-ю, пиширилгач, бемаза чиққанини кўриб ҳаммалари хафа бўлиб ғамгин бўлиб қолишибди. Шолғом шундан келиб чиққан дейишади. Бу шунчаки бир гап, эҳтимол бундай бўлмагандир. Лекин мен сотиб олган «Горизонт» телевизори худди бемаза шолғомнинг ўзгинаси бўлиб чиқди. Уни «Савдо маркази»дан сотиб олгандик. Уйга келтирган кунимиз бола-чақалар шунақанги хурсанд бўлишдикки, асти қўя берасиз: чапак чалишади!

Аммо...

— Ие, овози йўқми?

— Вой-мой, расми ҳам йўқолиб бораяпти... — деб қолишди болалар.

Бошланди, Тошкент шаҳрида телевизорларни гарантияли ремонт қилиб берадиган «Зангори экран» номли ташкилот бор экан, ўша ерга қатнаш бошланди. Ниҳоят уста келиб «лампаси ишдан чиққан экан, алмаштирдик», деди.

— Энди яхши кўрсатадими? — сўрашди унинг атрофини ўраб олган болалар.

— Энди оинаи жаҳоннинг ўзи бўлди, — тушунтирди уста.

«Ойнаи жаҳон» эртасигаёқ яна аввалги ҳолатига қайтди. Яъни яна «ҳам кўр, ҳам соқов» бўлиб қолди. Биз ҳам ўша куниёқ югур-югурни келган жойидан бошлаб юбордик. Қирқ килограммли телевизорни устахонага олиб боришнинг ўзи бўладими, машина овора, одам овора дегандек, ниҳоят 4 март куни:

— Ташлаб кетинг, кўриб қўяман! — деган жавобни олдик.

— Ҳозир кўриб беролмайдиларми?

— Мунча эзмалик қилдингиз...

— Кечирадилар.

Э борингки, яна 12 кун қатнагач, телевизор қўлга тегди. Уни Ботир Усмонов деган уста тузатиб қўйган экан. Айтишига қараганда катот симини улабди, конденсаторни алмаштирибди.

— Иш қилиб яхши кўрсатадиган бўлдими ахир? — деб сўрадим.

— Кўрсатганда қандоқ!

— Ҳозир қўйиб кўрсак бўладими?

— Марҳамат.

Қўйиб кўрган эдик, қизиқ, битта одам иккита, иккитаси тўртта бўлиб кўриняпти. «Буниси қандай бўлди деб сўраган эдик, бу ер телемарказга яқин, уйларингда яхши кўрсатади, кўнгилларинг тинч бўлсин...» деб тушунтирди уста. Кейин суриштириб кўрсак 10 минутлик иш бажарибди, шунга бизни 13 кун қатнашга мажбур қилибди. Бунинг устига:

— Ахир... — деб гап бошлаган эдик.

— Ахир-пахирини уйда кўрасиз, тезроқ жўнаб қолинглар! — деб гапиртиргани ҳам қўймади. Ҳозир телевизор уйда. Овоз бор-у, сурат йўқ. Энди бу ёғи нима бўларкин, ташвишдаман. «Гарантияли ремонт» деб ташкилот идорасининг тепасига ёзиб қўйилган-ку ахир, ёки номига шундай қилишганмикан? Уста хона директори Леонид Михайловичга арз билан кирмоқчи бўлган эдим, уни негадир, идорасидан ҳеч тополмадим. Гарантияли ремонт шунақа бўлса, гарантиясизи қанақа бўлар экан?!

Т. ТИЛЛАХЎЖАЕВ,
Октябрь райони.

Алим КЕШОҚОВ,
Кабардин-балқар халқ шоири

ОВОЗ

Зап овоздан бор-да, Ботирда,
Қизларники каби қўнғироқ.
Майин куйлаб қолсами қирда,
Янграб кетар яқину йироқ.

Аммо овоз-овоз билану,
Бошқа важдан синалар одам.
Раис бўлиб сайланди бир кун,
Ботир, гарчи нозик бўлса ҳам,
Тантанали ўша дамданоқ
Йигитимиз ўзгарди аттанг,
Майин товуш—энди хириқироқ,
Қулоқларни қилади таранг.

Қиздай товуш қаёқда қолди?
Гапирганда йиртилар томоқ.
— Дуруст йигит эдику олдин, —
Дер одамлар—энди бақироқ...

Раисликдан бўшади бир кун,
Ботир хафа, ёнади ичи.
Уз овозин йўқотгани-чун
Унга овоз бермабди ҳеч ким...

М. ХУДОЙҚУЛОВ таржимаси.

РАССОМ ҲАНДАСИ

— Туғилган кунингиз билан, хўжайин! Қаердан билдинг дейсизми? Ёзиғлиқ, ҳаммаси ёзиғлиқ...

— Эҳтиёти шарт, тасмани боғлаб олинг.

А. ХОЛИҚОВ ва М. ВОРОБЕЙЧИКОВ расмлари.

ҒОВ БЎЛДИНГ

Яримта оқ йўлида мунча хуш жилов бўлдинг,
Ичишга йўрғаладинг, тўрт оёқ улов бўлдинг.
Биринчи шиша бўшагач, ширин-ширин сўзлаб,
Иккинчисида тилинг чайналиб соқов бўлдинг.
Оёқни айри, қўйиб нухтани узиб кишнаб,
Уларча тентагу ҳам жангари асов бўлдинг.
Танибми е танимай бағараз кишиларнинг,
Бир онда дўсти бўлиб, бир нафасда ёв бўлдинг.
Етиб қолиб кўча-куйда мисоли хўл тўнгак,
Нега азиз элимизнинг йўлида ғов бўлдинг.
Учиб уйининг ёнида, пашшаларга лаб ялатиб,
У кеча тонггача остонада куёв бўлдинг.
Биринг-бирингни топиб кўчада имо айлаб,
Бирингга бир чиқариб ҳам икков-учов бўлдинг.
Уғил-қизинг, хотининг ҳайдади минг афсуски,
Уларга, ҳей эси йўқ, етти ёт биров бўлдинг.
Емон касалга йўлиқдинг, ичакларинг йиғлаб,
Дедики бунча ҳа, ўз жонингга эгов бўлдинг.
Керак эмасми ҳаётинг, ўзинг бир ўйлаб кўр,
Танингга офат ўчоғи учун косов бўлдинг.
Ҳақингда ҳажви қозонини қайнатар Чустий,
Дедимки қайнатабер, бағараз олов бўлдинг.

ЧУСТИЙ.

сатира ва юмор

ЯНГИЛИКЛАР, ХАБАРЛАР, ВОҚЕАЛАР

ДУНЁ ХАРИТАСИ ОЛДИДА

БРАТИСЛАВАДА ЯНА БАҲОР

Братислава Совет Армияси томонидан озод қилинган куннинг 25 йиллиги арафасида АПН мухбири Е. Чернов Словакия Компартияси Марказий Комитети президиумининг аъзоси, Словакия Компартияси Братислава шаҳар комитетининг биринчи секретари Ян Яник билан учрашди ва ундан бир неча саволга жавоб беришни илтимос қилди.

Савол: Марҳамат, газетхонларга Братиславага озодлик қандай келганлигини эслатиб ўтсангиз?

Жавоб: 25 йил аввалги немис штаб ҳужжатларида Братислава «Дунайдаги қалъа» деб аталган. Совет Армияси қисмлари шаҳарга яқин келишидан анча аввал, 1945 йилнинг бошларидаёқ гитлерчилар шаҳар остонасида мудофаа иншоотлари қура бошладилар. Дзотлар, танкларга қарши ҳандақлар ва окоплар қазиш учун Братислава атрофидаги қишлоқлар аҳолисини ҳайдаб келишди. Вермахт генераллари Словакия пойтахти остоналарида Совет Армиясининг зафарли ҳужумини тўхтатиб қолишни планлаштирган эдилар. Жанубда Дунай дарёси ва шимолда Кичик Карпат тоғлари билан туташ бўлган бу шаҳарнинг географик ўрни гитлерчилар планини амалга ошириш учун қулай эди. Гитлер эса шаҳар учун сўнгги аскар қолгунча жанг қилиш, муваффақиятсизликка учраган тақдирда шаҳарни портлатиб юбориш ҳақида буйруқ берган эди.

Ўша кунларда 2-Украина фронти қўмондонлиги шаҳар вайрон бўлишининг олдини олиш учун ҳамма чораларни кўраётганлигини Братислава аҳолиси билмас эди. Фронт қўмондонлигида тўсатдан манёвр бошлаб, душманни шаҳарни жангсиз ташлаб чиқиб кетишга мажбур қилишга қарор қилинди.

Бироқ, қаршилик кўрсатишнинг бутунлай бефойдалигига қарамай, гитлерчилар 96-, 711- ва 23-пиёда аскарлар дивизияларини Братиславага ташладилар. Кичик Карпат тоғининг шарқий ён бағрида 43-ва 153-немис ҳамда 27-венгер дивизиялари мудофаа чизиғини эгаллади. Дунайнинг ўнг соҳилида 6-немис ва 3-венгер армиялари жангга тайёрланди. Шаҳар учун жанглар 2 апрелда бошланди. 4 апрель кечқурин эса немис қўшинларини қуршаб олиш хавфини туғдирган дадил манёвр натижасида Словакия пойтахти озод қилинди. Шаҳар учун бўлган жангларда 2-Украина фронти ва Дунай дарё флотилияси жангчилари мардлик ва жасурлик кўрсатдилар.

Братиславага баҳор келди. Ўша куни кечқурун СССР пойтахти Москва шаҳримизни озод қилган қаҳрамон Совет Армияси шарафига салют берди.

Кўпгина совет солдат ва офицерлари жангларда ҳалок бўлди. Уларнинг хотирасини қалбимизда абадий сақлаймиз. Ўша ғалаба йили Братислава аҳолиси ҳалок бўлган совет қаҳрамонларига ёдгорлик ўрнатишга қарор қилди. Ҳозир улуғвор «Шуҳрат» монументи шаҳарнинг ҳамма томонидан кўриниб туради. Бу — озодлигимиз учун ҳаётини қурбон қилиб, ғалаба кунини кўра олмаганлар учун ёдгорликдир.

Савол: Яқингинада ЧССРнинг социалистик тараққиёт йўлини қоралашга уринишлар бўлди. «Бефойда кетган йиллар», иқтисодий, маданий, социал «турғунлик» ҳақида кўп гапирилди ва ёзилди. Ҳақиқатда эса сўнгги 25 йил ичида мамлакат ҳаётида юз берган ўзгаришларни Братислава мисолида кўрсатиб бера олмайсизми?

Жавоб: Афсуски, ҳозир ҳам баъзи бировлар, тўғри, эндиликда очиқдан-очиқ эмас, балки турли миш-мишлар ва иғволар тарқатиш йўли билан шундай қиляптилар. Айниқса, яқинда Чехословакиядан чиқиб кетган ва ўз ватанини сотган хоинлар шундай қилмоқдалар.

Бироқ, фактлар жуда қайсар бўлади. Уларни ағдариб, астарини чиқариб бўлмайди. 1945 йилнинг 4 апрели шаҳарни нацистлардан озод қилинган кун сифатидагина машҳур эмас. Пайтахтимиз ва республикамиз тарихининг янги боби худди ўша кундан бошланган. Республикамиз ўша кундан социалистик йўлдан ривожлана бошлади. Бу йўл, жумладан, Братислава учун нималар берди?

1945 йилда шаҳримиз аҳолиси 140 минг киши эди, ҳозир 300 минг кишига етди. Бунга саноатнинг тез ривожланиши, уй-жой қурилиши улкан программасининг амалга оширилиши туфайли эришилди. Сўнгги 25 йил ичида ССР пойтахтида 46 минг янги квартира қурилди. Бу эса уй-жой фондининг ярми 1945 йил 4 апрелдан кейин қурилди, деган маънони билдиради. Шаҳар чегараси беқиёс кенгайди. Илгари дала ва ботқоқ бўлган жойларда янги кварталлар пайдо бўлди. Ҳозир Братиславанинг Ғарбий қисмида 18 минг квартирали янги уй-жой комплекси қурилиши тугалланмоқда. 1974 йилга бориб, Дунайнинг ўнг соҳилида 150 минг кишига мўлжалланган янада улкан уй-жой массиви қад кўтаради. Сўнгги 25 йил ичида қанча янги квартира қурилган бўлса, 1971-1980 йилларда шунча квартира қуриш планлаштирилмоқда.

Шаҳарда янги касалхоналар, поликлиникалар, илмий тадқиқот марказлари қурилди. Братислава йирик саноат марказига айланди. «Дўстлик» нефть қувури орқали СССРдан келаётган «қора олтин»ни қайта ишловчи «Словнефть» комбинати ишга туширилди. Электр ускуналар, техник ойна ишлаб чиқарадиган корхоналар, полиграфия комбинати ва бошқалар қурилди. Эски заводлар ва фабрикалар тўла реконструкция қилинди. Ўтган йили Братислава саноати 10670 миллион кронлик, яъни 1961 йилдагига нисбатан деярли икки баравар кўп маҳсулот ишлаб чиқарди. Братислава корхоналарида ишлаб чиқарилган маҳсулотлар ўнлаб мамлакатга экспорт қилинмоқда. Дунай дарёсида юк ташиш ҳажми ҳам кескин кўпайди. Братислава порти ўтган йили 280 минг тонна юк қабул қилиб олиб, 1 миллион 100 минг тоннадан зиёдроқ юкни жўнатди. Сўнгги йилда бу ерга социалистик мамлакатларнинг ўзидангина 271 минг турист келди. Улардан ҳар 4 кишидан бири Совет Иттифоқидандир. Хуллас, чорак асрлик янги ҳаёт Братислава қиёфасини тубдан ўзгартириб юборди. Уни эндиликда Дунай марвариди деб аташлари ҳам бежиз эмас.

Савол: Братислава озод қилинган куннинг 25 йиллигига бағишланган тантаналар программаси қандай эканлиги ҳақида сўзлаб берсангиз.

Жавоб: Ҳозир мамлакатимиз шонли даврни бошдан кечирмоқда. Партиямиз жамиятнинг раҳбар кучи сифатида ўз аҳволини мустаҳкамлаб, пролетар интернационализмига, Совет Иттифоқи ва бошқа социалистик мамлакатлар билан дўстлик ва ҳамкорликни мустаҳкамлашга асосланган ленинча миллий сиёсатни изчиллик билан амалга оширмоқда. Бу эса, бўлажак тантаналар характерида ўз ифодасини топади. Бунга шаҳар партия комитети ҳам катта сиёсий аҳамиятга эга бўлган воқеа деб қарамоқда.

Братислава аҳолиси байрамни қувноқлик ва очиқ кўнгил билан кутиб олишига ишонамиз. Байрамга Киев, Краков, Прага, Брно, Острава, Комшица шаҳарларидан делегациялар таклиф қиламиз. Байрам арафасида дўстлик уйида «Озод Братислава 25 йил ичида» деган кўргазма очилади. Шаҳарни озод қилишда қатнашган Дунай флотилияси жангчиларига ўрнатилган ёдгорлик очилади. Ҳар қачонгидай, шу куни ҳам шаҳарликлар ҳалок бўлган совет жангчилари ёдгорликлари остига гулчамбарлар қўядилар. 4 апрель куни эрталаб шаҳар меҳнаткашларининг намойиши ўтказилади, кечқурун эса салют берилади. Шу куни пионерларимиз чорак аср муқаддам Совет Армияси жангчилари келган йўллар бўйлаб юришга чиқадилар.

Шаҳар аҳолиси ҳар йил баҳорда «Славина» қабристонига гуллар ўтқазади. Озодлигимиз учун ўз ҳаётини қурбон қилганлар ҳокига таъзим қилиш учун ёшу-қари бу ерга келади. Совет кишилари шуни билиб қўйсинларки, бу гуллар бузулмас дўстлик ва биродарлик рамзи сифатида абадий гуллаб-яшнаб тураверади.

(АПН).

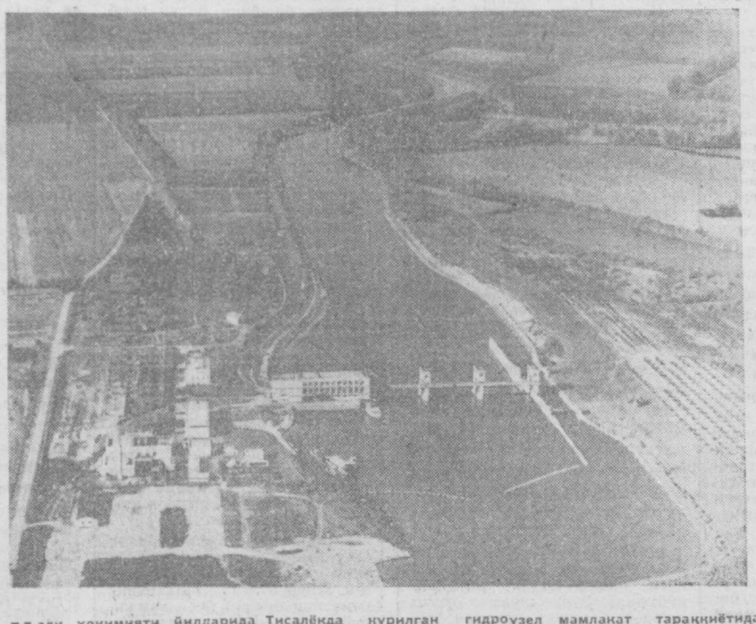

Халқ ҳокимияти йилларида Тисалёкда қурилган гидроузел мамлакат тараққиётида катта роль ўйнади. Шу гидроузел туфайли Тисса дарёси халқ иродасига бўйсиниб электр энергияси бериш билан бир қаторда ҳосилдор ерларни сув билан таъминламоқда.

МТИ—ТАСС фотоси.

Фашист босқинчиларидан озод қилинган кундан кейин Венгрия Халқ Республикасининг пойтахти — Будапешт шаҳри бутунлай қайта тикланди. Суратда: Будадаги Мучеников проспекти билан Карол Келети кўчаси туташган жой. (чапда 1945 йилнинг бошларида, ўнгда эса 1970 йилдаги кўриниши).

ҲАРБИЙ ТРИБУНАЛ ЯНА БИР СУД БОШЛАДИ

АФИНА. (ТАСС). «Этнос» газетасининг беш масъул ходими билан собиқ саноат министри Я. Зигдис Афинанинг фавқулодда ҳарбий трибуналида суд қилина бошланди. Улар шу газетада 24 март куни Зигдиснинг Кипр масаласига доир суҳбати эълон қилиниши муносабати билан «ёлғон хабарлар тарқатди» ва «миллатга қарши пропаганда олиб борди» деб айбланмоқда.

Зигдис ўз суҳбатида Грецияда «миллий бирлик» ҳукумати тузишга даъват қилган эди. Грек халқининг ишончини қозонган бундай ҳукумат, деган эди у, Кипрдаги «аҳвол мушкуллашганлиги» важидан ҳам тузилиши лозим. «Бундан салкам уч йил муқаддам армия ҳокимиятни босиб олган пайтда бузилган демократик тартибга қайтиш лозим»,— деган эди ўз суҳбатида.

Асосан сиёсий полиция ходимлари судда айбловчи гувоҳлар бўлиб шоҳидлик бермоқдалар.

Собиқ саноат министри Зигдис Афинада фавқулодда ҳарбий трибунал пайтида сўзлаган нутқида бундай деди: «Этнос» газетаси устидан ўтказилаётган суд ҳамма грек демократларини террор қилиш ва уларнинг овозини ўчириш мақсадини кўзлайди. Бу суд халқнинг мамлакатдаги демократияни тиклаш учун олиб бораётган курашидан янги режимнинг қўрқаётганлигидан дарак беради».

МЕҲНАТ ВА КАПИТАЛ

КЕМАСОЗЛАР ИШ ТАШЛАШДИ

● **БРЮССЕЛЬ.** Бельгиянинг Хобокене шаҳридаги кемасозлик корхонасининг 2500 ишчиси забастовка эълон қилди. Улар ўзларининг моддий аҳволлари яхшиланишини талаб этмоқдалар.

МАЪМУРЛАРНИНГ ТАҲДИДЛАРИ

● **ВАШИНГТОН.** АҚШ ҳукумати авиалинияларнинг иш ташлаган диспетчерлари ўз хизмат вазифаларини бажаришга дарҳол киришмасалар улар «ишдан четлаштириладилар» деб дўқ қилди. Америка аэропортларидаги диспетчерларнинг 25 процентн ишга чиқаётганига бир ҳафта бўлди. Улар иш ҳақи оширилишини талаб қилмоқдалар.

ИШ ЎРНИГА... ЎҚ

● **САНТО—ДОМИНГО.** Қанд заводларининг маъмурияти ва шакарқамишзорларнинг эгалари кўчага чиқариб ташлаган ишчилар ва қамиш ўрувчилар қанд саноатида кишилар кўплаб ишдан бўшатилаётганлигига қарши норозилик билдиришмоқда. Пуэрто—Плата шаҳри меҳнаткашларидан салкам 2 минг киши иш талаб қилиб намойиш ташкил этишди. Намойишчиларга қарши ташланган полиция ва солдатлар уларга қарата ўт очишди. Натижада уч киши ўлдирилди бир неча киши ярадор қилинди. [ТАСС].

АРГЕНТИНА ҲУКУМАТИНИНГ ЖАВОБИ

Буэнос-Айресдаги Совет дипломатия ходимларидан бирига ҳужум қилинганлиги муносабати билан шу йил 30 мартда Совет ҳукумати йўллаган нотага Аргентина ҳукуматининг жавоб нотасини Аргентина Республикасининг СССРдаги муваққат ишлар вакили Ф. Э. Дель Кампо шу йил 31 мартда СССР ташқи ишлар министрлигига топширди.

Нотада бундай дейилади: Қуролли жиноятчилар қилган ана шу можаро хусусида Аргентина ҳукумати таассуф билдиради ва СССРнинг Аргентинадаги элчихонаси билан унинг ходимлари хавфсизлигини ва нормал ишлашини таъминлаш юзасидан зарур бўлган ҳамма чоралар кўрилади, деб Совет ҳукуматини ишонтиради. (ТАСС).

ФУТБОЛ

«Пахтакор» - «Динамо» (М)-0:4.
«Спартак» (М) — «Спартак» (Ор.) — 5:1.
«Динамо» (Тб.) — «Динамо» (Мн.) — 2:1.
«Зенит» — ЦСКА — 0:2.
«Нефтчи» - «Торпедо» (М) — 1:1.
«Шахтёр» - «Динамо» (К) — 0:1.
«Заря» — «Торпедо» (Кт.) — 0:0.
«Черноморец» — СКА — 1:2.

РАДИО БУГУН

6.15 — Тонгги концерт. 8.25 — Ватан ҳақида, партия ҳақида куйлаймиз. 9.30 — Н. Ҳасанов, Б. Гиенко. «Дўстлик» сюитаси. 10.10 — «ГУЛШАН» радиожурнали, 11.15 — «Ленин васиятларига амал қилиб». Тарих фанлари доктори Ж. Калимбетов суҳбати, 11.30 — Социалистик мамлакатлар куйлари, 12.15 — «Кучимиз— дўстликда» (репортаж), 12.25 — Енгил куйлар, 13.30 — Мамлакатимиз халқлари Ленин ҳақида куйлайди, 15.10—«Правда» газетасининг обзори, 15.20 — «Тошкент — дўстлик шаҳри» (русча), 15.40 — Дўстларимиз қўшиқлари, 16.10 — «Дўстлик одаси» (композиция), 17.20 — Уйғур куйлари, 17.45 — «Катта оила» (очерк), 18.00 — «Ягона оилада» (русча), 18.10 — Жаҳон шоирлари Ленин ҳақида, Советлар мамлакати ҳақида, 19.20 — Пахтакорлар ҳақида қўшиқлар, 20.00 — «ЛЕНИННОМА» программаси, 20.30 — Шўх оҳанглар, 21.00 — «Қадр» очерки, 21.20 — Қишлоқ меҳнаткашлари учун концерт, 22.20 — «Шанба оқшомида» деган концерт, 23.10 — Дам олиш концерти.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

9.55 — **Тошкент кўрсатади. Узбек тилида:** 10.00 — **«ВИСОЛ ОНЛАРИ»**, 10.40 — **«Исёнкор застава»** (бадиий фильм), 12.00 — **Москва кўрсатади.** 16.55 — **Тошкент кўрсатади.** 17.00 — Теленгиликлар. **Узбек тилида:** 17.10— «Ленин — офтоб», 17.40 — «КИНОЛЕНИННОМА», 18.25 — «ЕШЛИК» студияси кўрсатади: **«Студентлик — олтин даврим»**, 19.15— Телеянгиликлар, 19.25 — Концерт, 20.00 — **Москва кўрсатади.**

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

12.00 — **Тошкент.** Ўқув кўрсатувлари, 15.00 — **Москва кўрсатади,** 20.15 — **Тошкент кўрсатувлари.**

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

18.00 — **Душанба кўрсатувлари.**

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 4, 5/IV да **Бир пардали балетлар.**

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 4/IV да **Олтин девор,** 5/IV да **Олтинчи июль** (кундузи), **Аяжонларим** (кечқурун).

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 4/IV да **Қайнона,** 5/IV да **Бахт тўйи,** 6/IV да **Тошболта ошиқ.**

ЎЗБЕК ДАВЛАТ «ЁШ ГВАРДИЯ» ДРАМА ТЕАТРИДА — 4/IV да **Ун саккиз ёшлигим,** 5/IV да **Освенцим жаллодлари.**

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — **«СУВДАГИ ЖОЗИБАЛАР»** янги аттракциони.

КИНО

Сир очилди — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ», «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун). САНЪАТ САРОЙИ (кундуз соат 3 ва кеч 7 да).

Адам ва Ҳева — «СПУТНИК», «МОСКВА» (кундуз ва кечқурун).

Македонча тўй — «ЎЗБЕКИСТОН», «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» «ВОСТОК» (кундуз ва кечқурун).

Кашмирдаги севги — НАВОИЙ номли (ўзбек тилида, кундуз соат 4.40 минутда).

Доктор Гомернинг укаси — «ДРУЖБА» (кундуз ва кечқурун).

Гўзал маликам — «МОСКВА» (кундуз соат 2 да).

Вулкан биз билан — САНЪАТ САРОЙИ (эрталаб соат 11 ярим- да).

15 апрель кундуз соат 2 да Ўзбекистон ССР Фанлар академияси А. С. Пушкин номидаги Тил ва адабиёт институтининг Илмий совети кенгаши (Куйбишев кўчаси, 14 уй)да филология фанлари кандидати илмий даражасини олиш учун

Э. Шодмонов: «Ҳозирги замон ўзбек тилида сўз-гаплар» деган темада;

М. Календеров: «Қорақалпоқ тилида синонимлар» деган темада

ДИССЕРТАЦИЯ ЁҚЛАЙДИЛАР

Диссертациялар билан фанлар академияси кутубхонаси (А. Тўқаев кўчаси, 1 уй)да танишиш мумкин.

Ўзбекистон ССР Олий суди коллективи Самарқанд область судининг раиси Д. Сулаймоновга қизи

Санобар СУЛАЙМАНОВАнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

ЗАНГОРИ ЭКРАНДА

Тошкент телестудиясининг ҳафталик программаси

6 АПРЕЛЬ, ДУШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

17.55 — **Тошкент кўрсатади,** 18.00 — Болалар учун эшиттириш, 18.20 — «Хирмондан заводга», 18.35 — «Ешлик» студияси кўрсатади, 19.15 — «АХБОРОТ», 19.45 — Ленинча кооператив план тантанаси, 20.00 — «ОЛТИН ВОДИЙ», 21.20 — Телетеатр: Уйғун, «ҲУРРИЯТ».

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

13.00 — **Москва кўрсатади.** 18.00 — **Тошкент.** Ўқув кўрсатувлари, 20.00 — **Москва кўрсатади.**

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

18.00 — **Душанба кўрсатувлари.**

7 АПРЕЛЬ, СЕШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

13.00 — **Москва кўрсатувлари,** 17.55 — **Тошкент кўрсатади. Рус тилида:** 18.00 — **Телеянгиликлар,** 18.15 — Мультфильм, 18.55 — **«Яков Свердлов»** (бадиий фильм). **Узбек тилида:** 20.15 — Телеянгиликлар, 20.30 — Шеърият мухлисларига: Уйғун лирикаси, 20.40 «Суръат ва сифат», 20.55 — Концерт, 21.35 — Бугун — сиҳат-саломатлик куни, 21.50 — **«Олтинчи июль»,** (бадиий фильм).

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

12.00 — **Тошкент.** Ўқув кўрсатувлари, 20.00 — **Москва кўрсатади.**

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

20.00 — **Тошкент кўрсатувлари.**

8 АПРЕЛЬ, ЧОРШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

17.55 — **Тошкент кўрсатади,** 18.00 — Телеянгиликлар, **Узбек тилида:** 18.10 — «Ажойиботлар оламига саёҳат», 18.45 — Ленинча меҳнат вахтасида, 19.00 — **Футбол: «ПАХТАКОР» — «ЗЕНИТ»** (Ленинград). 20.45 — Чигит экиш кундалиги. 21.00 — **Москва кўрсатади:** 21.15 — **Футбол: — «ДИНАМО»** (Тбилиси) — **«ДИНАМО»** (Москва).

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

17.55 — **Тошкент кўрсатади. Рус тилида:** 18.00 — Мультфильм, 18.20 — Халқ контроли экрани, 18.50 — Илмий-оммабоп фильм, 19.10 — **«Ёрқин йўл»** (В. И. Ленинга бағишланган адабий кўрсатув), 19.40 — Ҳужжатли фильм. 19.50 — Эстрада куйлари. **Узбек тилида:** 20.45 — Мардлик — мангулик, 21.00 — **«Иккинчи истеъдод»** (концерт). 22.00 — **«Паролнинг ҳожати йўқ»** (бадиий фильмнинг 1-серияси).

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

20.00 — **Тошкент кўрсатувлари.**

9 АПРЕЛЬ, ПАЙШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

17.55 — **Тошкент кўрсатади, Рус тилида:** 18.00 — Телеянгиликлар, 18.15 — **«Ёшлик»** студияси кўрсатади. 18.35 — Телеянгиликлар, 19.00 — **Душанба кўрсатади,** 20.00 — **Фрунзе кўрсатади.** 21.00 — **Олмаота кўрсатади,** 22.00 — **Тошкент кўрсатади.**

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

11.30 — **Тошкент.** Ўқув кўрсатувлари. 20.00 — **Москва кўрсатади.**

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

20.00 — **Тошкент кўрсатади.** 20.20 — Беш йиллик илғорлари, 20.40 — **«Аср бошида»** (бадиий фильм).

10 АПРЕЛЬ, ЖУМА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

17.55 — **Тошкент кўрсатади. Рус тилида:** 18.00 — Телеянгиликлар, 18.15— **Ёш тарихчилар олимпиадаси,** 19.15 — **«Буюк почин»,** **Узбек тилида:** 20.15 — Телеянгиликлар, 20.30 — Қишлоқ хўжалик билимлари университети, 21.00 — **«В. И. Ленин»** (адабий композиция) — 21.40 — Сайловдан—сайловгача, 22.00 — **«Энди сизни ким деб атаймиз»** (бадиий фильм).

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

13.00 — **Москва кўрсатади,** 18.00 — **Тошкент.** Ўқув кўрсатувлари.

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

20.00 — **Тошкент кўрсатади,** 21.00 — **«Машенька»** (бадиий фильм), 22.15 — Фильм-концерт.

11 АПРЕЛЬ, ШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

9.55 — **Тошкент кўрсатади, Узбек тилида:** 10.00 — Коммунистик меҳнат байрами (репортаж) 10.20 — **«Дурангсиз ўйин»** (бадиий фильм), 12.00 — **Москва кўрсатувлари.** 16.55 — **Тошкент кўрсатади.** 17.00 — Телеянгиликлар, 17.10 — Мультфильм. **Узбек тилида:** 17.20 — «БОЙЧЕЧАК», 17.50 — Миллионлар ленинча университети, 18.00 — «Ёшлик» студияси кўрсатади, 18.50 — Телеянгиликлар, 19.05 — Бугун — Бутуниттифоқ коммунистик шанбалиги, 19.35 — Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артистка Холисхон Қодирова куйлайди. 20.30 — **Москва кўрсатади.**

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

12.00 — **Тошкент. Ўқув кўрсатувлари,** 15.15 — **Москва кўрсатади. 20.30** — **Тошкент кўрсатади:** Цирк томошалари, 21.10 — Хатлардан қўшиқларга, 21.50 — **«Паролнинг ҳожати йўқ»** (бадиий фильмнинг 2-серияси).

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

16.00 — **Душанба кўрсатади. Футбол: «ПАМИР»** (Душанба). — **«КРИЛЬЯ СОВЕТОВ»** (Куйбишев).

12 АПРЕЛЬ, ЯКШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

9.55 — **Тошкент кўрсатади.** 10.00 — Гимнастика. **Рус тилида:** 10.20 — Спорт эшиттириши, 11.00 — **«Полк ўғли»** (бадиий фильм). **Узбек тилида:** 12.15 — Музика алифбеси, 12.45 — «Космик давр болалари», 13.25 — «ЗАМАНДАС» (қозоқ тилида). 17.00 — **Футбол: «ПАХТАКОР» — «СПАРТАК»** (Москва). 18.45 — Мультфильм. 19.15 — «АХБОРОТ», **Узбек тилида:** 19.45 — «Ёшлик» студияси кўрсатади: **«Қизлар давраси»,** «21.30 — «АХБОРОТ», 22.00 — **Москва кўрсатади. Футбол: «ДИНАМО»** (Киев) — **ЦСКА.**

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

10.00 — **Тошкент.** Ўқув кўрсатувлари. 12.00— **Москва кўрсатади.** 21.05 — Киносаёҳатчилар клуби, 22.00 — **Тошкент. «Альба Регия»** (бадиий фильм).

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

17.00 — **Фрунзе кўрсатади.** 22.00 — **Москва кўрсатади.**

Редактор М. ҚОРИЕВ.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ — Орган Центрального Комитета Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР.

Бизнинг адрес ва телефонлар: ТОШКЕНТ «ПРАВДА ВОСТОКА» кўчаси № 26. Редактор — 333793, Редактор ўринбосарлари — 337914, 339323, Масъул секретарь — 334455, Масъул секретарь ўринбосарлари — 337233, Партия турмуши — 333469, Марксизм-ленинизм назариясини пропаганда қилиш — 331455. Халқаро ҳаёт —331216, Саноат капитал қурилиш ва транспорт — 334780. Совет қурилиши — 333258. Қишлоқ хўжалиги — 337604. Адабиёт ва санъат — 332036, 337221. Фан, мактаб ва олий ўқув юртлари — 334451. Маҳаллий ахборот ва спорт — 332347. Оммавий ишлар ва хатлар — 338679, 333553, Иллюстрация — 334524. Стенографистка —337343. Корректура — 337162. Эълонлар — 333142. Коммутатор — 330249, 330250, 330251, 330252, 330253, 330254, 330255, 330256, 330257, 330258. ОБЛАСТЬ МУХБИРЛАРИ, Андижон — 48—85, Бухоро 3—31—42, Қарши —38—42, Нукус —42—62, Самарқанд 31—972, Термиз 23—27, Урганч 34—55, Гулистон —22—09.

№ Г. — 79. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси, Тошкент шаҳри. Индекс 64583. Р. 02392.